

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος Συνδρομή ἑτησία : Τῶν Ἀθηνῶν, σφ. 10, ἐν ταῖς ἡπαρχίαις σφ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ σφ. 20. - Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι. - Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως : Ὀδὸς Σταδίου, 6 20 Σεπτεμβρίου 1881

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΝΩΣΙΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ
ΤΟ ΕΤΟΣ 1881

ΒΙΔΗ

ΙΟΓΑΙΟΥ ΤΗΛΛΑΔΟΥ.

Ζήτω, ζήτω· νὰ οἱ σκλάβοι συντρίβουν
τὰ βρυά τους δεσμὰ χωρὶς πάλῃ·
νὰ, πετοῦν 'ς τῆς Μητρὸς τὴν ἀγκάλη,
καὶ τραγούδια, χαρὰς ἀντηχοῦν.

Εἰς τὰ πλάγια, 'ς τὰ ὄρη τὰ θεῖα,
δοῦ τὴν νύκτα νέος ἥλιος φωτίζει,
γοργὰ ῥίξου, θερμὴ φαντασία,
τῆς καρδιᾶς μου οἱ παλμοὶ σ' ἀκλουθοῦν.

Τ' οὐρανοῦ σου τὰ φέγγη, τὸ κύμα
'ποῦ σὲ ζώννει, ἀπὸ χρόνους δὲν εἶδα,
ἀλλ' ὁ νοῦς μου, γλυκεῖά μου Πατρίδα,
καὶ ἡ ψυχὴ μου εἶναι πάντα μὲ σέ.

Νὰ, νὰ βλέπω 'ς τὴν γῆν τοῦ Ἀχιλλέως
ἀπ' τοῦ Ῥήγα τὸ αἶμα βρεμμένον,
τὴν ἱερὴ τῆς Ἑλλάδος Σημαία·
μὴ σβυσθῇς, ἄστρο δόξας, ποτέ !

Νὰ, νὰ φθάνουν στρατεύματα πλῆθος·
ὁ λαὸς μὲ χαρὰ τὰ προσμένει·
νὰ, 'ς τὴ μέση τοῦ πλήθους προβαίνει
τῶν Ἑλλήνων ὁ νέος Βασιλεὺς,

καὶ μὲ μιᾶς ἀντηχοῦν 'ς τὸν ἀέρα
φωναίς, ἄρματα, σάλπιγγες, ὕμνοι,
δὲν εἶν', ὄχι, πολέμου φοβέρα
ἀλλὰ κρότοι καὶ δάκρυα χαρᾶς.

Ἀδελφοί, μ' ἀνοιχταῖς ταῖς ἀγκάλαις
τοὺς καλοὺς ἀδελφούς μας δεχθῆτε,
ἀλλ' ὅτ' εἶναι πολλοὶ θυμηθῆτε
σκλάβοι ἀκόμη, ἀδελφοί μας καὶ αὐτοί·

Μακεδόνες ἀνδρεῖοι καὶ Ἑπειῶταις,
χωριά, χώραις, βουνά, περιγιάλια,
ἀπὸ μία 'ς ἄλλην ἄκρῃ οἱ Νησιώταις
τὴν ἀγία περιμένουν στιγμὴν.

Ἐνα αἶμα, μία πίστι, μία γλῶσσα,
μία ψυχὴ τὴ φυλὴν μας ἐνώνει·
τὸ μαρτύριον δὲ σβύνει, διπλόνει,
ἀναζῇ τὴν ὁρμὴν τῆς καρδιᾶς.

Ἀδελφοί μου, τ' ἀδέλφια δεχθῆτε
'ποῦ τοῦ ξένου τὸ χέρι σὰς δίνει,
φίλοι πάντα 'ς τοὺς φίλους δεχθῆτε
'ποῦ μὲ ἀγάπη φροντίζουν γιὰ σὰς,

Ἀλλὰ μ' ἄγρυπνο βλέμμα· δὲν εἶναι
γενναῖα πάντα τοῦ ξένου τὰ δῶρα,
συχνὰ δείχνουν εὐχάριστα τῶρα
καὶ ἔχουν μέσα φαρμάκι κρυφόν.

Γῆ δὲν ἔχει, δὲν ἔχει πατρίδα
ὁ δειλὸς 'ποῦ φοβᾶται τὴ μάχην
καὶ ἔχει μόνον 'ς τὸν ξένον ἐλπίδα
νὰ τὸν σώσῃ ἀπ' τὸν ξένον ζυγόν.

Δὲν ἀκούτε τὸ ἀθάνατο κύμα
τοῦ Αἰγαίου 'π' ἀφρισμένο φουσκώνει
καὶ μουγκρίζει, 'σάν ὅταν σιμόνη
μ' ἄγρια νέφη ἢ φριχτὴ τρικυμία ;
Προσοχὴ, προσοχὴ, δὲ θ' ἀργήσῃ
ἢ λαμπρὴ τῆς Ἀνάστασις 'μέρα·
κατὰ σὰς ἰδοὺ στρέφεται ἡ Δύσις
καὶ μ' ἀνήσυχον βλέμμα κυττᾷ.

Τρεῖς φοραὶς, χριστιανοὶ Βασιλεῖδες
τὸ σπαθὶ δὲν ἀργήσαν νὰ ζώσουν,
ν' ἀφανίσουν λαοὺς, γιὰ νὰ σώσουν
τοῦ Χριστοῦ τὸν πλὴν ἄσπονδον ἐχθρόν.

Μύρια πάθη, διχόνοιαις θὰ πλάσουν
τεχνικὰ, τοὺς λαοὺς νὰ χωρίσουν·
καὶ ἂν αὐτοὶ πλανηθοῦν, θὰ περάσουν
ἀπὸ ξένον σὲ ξένον ζυγόν.

Γραικοί, Βούλγαροι, Σέρβοι, Ῥουμῆνοι
ὅλοι ἀνδρεῖοι, τολμηρὸ Μαυροβοῦνι,
μέγα μέλλον γοργὰ σὰς προσμένει
ἂν βρεθῇτε ἐνωμένοι μαζί.

Ἐ τῶν ἐχθρῶν ταῖς ἀπάταις, τὴ βία,
ἀντιτάξετε τέλος μὲ θάρρος
τὴν ἱερὴν τῶν λαῶν συμμαχίαν
καὶ θὰ λάβετε νίκην λαμπρὴν.

Μέσ' τὰ ὅρια 'ποῦ τοῦ ὄψεσθαι Πλάστης
πρέπει τότε καθεῖς ἔθνος νὰ μείνῃ,
ἀφορμὴ ταραχῆς νὰ μὴ γείνη
νὰ μὴ λύσῃ τὸν ἅγιον δεσμόν.

Ἀδελφοί, σεῖς εὐγνώμονες πάντα
εἰς τὸν ξένον εὐεργέτη δεχθῆτε
καὶ ὡς ἀνδρεῖοι τὴ στιγμὴν καρτερεῖτε
χωρὶς κρότον, μὲ βλέμμα σεμνόν.

Καρτερεῖτε, ἀλλὰ πάντα βαπτώντες
'ς τοῦ σπαθοῦ σὰς τὴ φούχταν τὸ χέρι
καὶ γροικώντας μὴν ἴσως τ' ἄερί
καμμίαν φέρῃ πολέμου φωνήν.

Τότε δομηστέ με θάρρος· ἡ πάλη μεταξὺ Ἀσθεριῶς καὶ Τυράνων εἶναι πάντα φριχτὴ καὶ μεγάλη, ἀλλὰ τέλος νικοῦν οἱ λαοί.

Ἡ θερμὴ τῆς πατρίδος ἀγάπη εἶναι φλόγα ποῦ ἀνάβει τὰ στήθη, τῆς Περσίας τ' ἀναρίθμητα πλήθη οἱ τρακόσιοι τῆς Σπάρτης σκοποῦν.

Εὐτυχὴς ὅποιος τότ' ἐκείνησιν τῆς μεγάλης Πατρίδος ταῖς νίκαις, καὶ τὰ μάρτια ἔς τὸ θάνατο κλείσει ἀφοῦ τόσους θριάμβους ἰδοῦν.

ΕΥΓΕΝΕΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ

Ἐκ τῶν τοῦ Σμάιλις.

Ἡ δόξα τοῦ βίου ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς εὐγενείας τοῦ χαρακτῆρος, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ πολυτιμότερον πάντων τῶν ἀγαθῶν, διότι ἀναπληροῦ πλοῦτον καὶ ἀξίωμα, ἐξευγενίζει πᾶν στάδιον καὶ ἀνυψοῦ πάσαν θέσιν εἰς τὰ ὅρματα τῆς κοινωνίας. Μεῖζονα τοῦ πλούτου ἐξουσίαν ἐξασκεῖ ἡ εὐγένεια τοῦ χαρακτῆρος· ἀπολαμβάνει δὲ ὅσων καὶ ἡ φήμη τιμῶν, ἐνῶ δὲν ἐξεγείρει τὰς αὐτὰς ἀντιζηλίας. Φέρει μεθ' ἑαυτῆς ἐπιδρασίαν τινά, ἥτις πάντοτε καλὰ ἀποτελέσματα μεταδίδει, καὶ δικαίως, διότι εἶνε ἡ ἐπίδρασις τῆς εὐθύτητος, τῆς πίστεως, τῆς δεδοκιμασμένης τιμιότητος· αἱ δὲ ἀρεταὶ αὐταὶ πρὸ πασῶν τῶν ἄλλων τυγχάνουσι σεβασμοῦ καὶ ὑπολήψεως παρὰ τοῖς ἀνθρώποις.

Ἀριστον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως μέρος εἶνε ἡ εὐγένεια τοῦ χαρακτῆρος ἢ μάλλον ἡ ἐνσάρκωσις τῆς ἠθικῆς. Καὶ πράγματι, οἱ ἐξαισίοι χαρακτῆρες δὲν ἀποτελοῦσιν ἀπλῶς τὴν συνείδησιν τῆς κοινωνίας, ἀλλ' εἰς πᾶν καλῶς κυβερνώμενον Κράτος ἀποτελοῦσιν τὴν κυριωτάτην κινητικὴν δύναμιν· διότι ὁ κόσμος πράγματι διοικεῖται ὑπὸ τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν. Καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς μάχαις, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ναπολέοντος, τὸ ἠθικὸν εἶνε πρὸς τὴν ὑλικὴν δύναμιν ὡς δέκα πρὸς ἓν. Δύναμις, βιομηχανία, πολιτισμὸς, τὸ πᾶν, ὡς καὶ ἡ ὑπαρξὶς τῶν ἐθνῶν, ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς δραστηριότητος τῶν ἀτομικῶν χαρακτῆρων· βάσις τῆς δημοσίας ἀσφαλείας εἶνε ἡ ἰσχὺς αὐτῆς τοῦ χαρακτῆρος, οἱ δὲ νόμοι καὶ αἱ θεσμοθεσίαι εἰσὶ μόνον ἀντανάκλασις καὶ καθιέρωσις αὐτῆς. Ἡ δικαίκα τῆς φύσεως πλάστιγξ ἀπονέμει τοῖς πᾶσι, τοῖς ἀτόμοις, τοῖς ἔθνεσι, ταῖς φυλαῖς ἀκριβῶς ἔσσην μερίδα προσόντων· καλῶς δὲ ἕκαστον ἀντικείμενον ἔχει τὴν αἰτίαν του, οὕτω καὶ ὁ ἰδιαίτερος χαρακτῆρ λαοῦ τινος ἐπιφέρει τὰ συνεπῆ ἀποτελέσματα.

Δύναται ὁ τυχὼν, καίτοι ἔχων ὀλίγην παιδείαν, μετρίαν διάνοιαν καὶ ἐλαχίστην περιουσίαν, νὰ ἐξασκῇ διὰ τῆς ὑψηλοφροσύνης του σπουδαίαν ἐπίδρασιν ὅπου καὶ ἀν' ἐργάζεται, εἰς τὴν Βουλὴν ὡς καὶ εἰς τὰ ἐργαστάσια, εἰς τὸ χρημα-

τιστήριον ὡς καὶ εἰς τὴν ἀγοράν. «Διὰ μόνης τῆς ἀξίας τοῦ χαρακτῆρος μου, ἔγραψεν ὁ Κάννιγκ κατὰ τὸ 1801, θέλω νὰ λάβω τὴν ἐξουσίαν· οὐδὲν ἄλλο μέσον παραδέχομαι, καὶ πέποιθα ὅτι τὸ μέσον τοῦτο ἐὰν δὲν εἶνε τὸ ταχύτερον, θέλει τοὐλάχιστον ἀποβῇ τὸ ἀσφαλέστερον πάντων». Εὐκόλως θαυμάζομεν τοὺς εὐφυεῖς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ ἕτερόν τι πλὴν τῆς εὐφυΐας προτέρημα ἀπαιτεῖται ὅπως ἐμπιστευθῶμεν τὰς τύχας τοῦ ἔθνους εἰς αὐτούς. Ὁ Φραγκλῆνος ἀπέδιδε τὰς κατὰ τὸν δημόσιον βίον ἐπιτυχίας του οὐχὶ τῇ εὐγλωττίᾳ ἢ τῇ εὐφυΐᾳ, ἥτις οὐδὲν ἔξοχον παρεῖχεν, ἀλλὰ τῇ γνωστῇ ἀκεραιότητι τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ. «Τούτου ἕνεκεν, εἶπεν, ἠδυνήθην τοσοῦτον νὰ ἐπιβάλλω εἰς τοὺς συμπολίτας μου. Οὐδεμίαν ρητορικὴν δύναμιν εἶχον, ἐδίσταζον κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐκφράσεων, μόνον οὐχὶ ἐσφαλμένως ὁμιλῶν καὶ πάσης εὐγλωττίας στερούμενος» καὶ ὅπως ἡ γνώμη μου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐγένετο δεκτὴ». Ἡ κοινωνικὴ θέσις, εἴτε ὑψηλὴ εἴτε ταπεινὴ, δὲν ἀρκεῖ ὅπως ἐλκύσῃ τὴν πίστιν, ἀπαιτεῖται καὶ ἡ ἀκεραιότης τοῦ χαρακτῆρος. Ἐλέχθη περὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου Α' τῆς Ῥωσσίας ὅτι ὁ ἀτομικὸς αὐτοῦ χαρακτῆρ ἥξινεν ὀλόκληρον σύνταγμα. Κατὰ δὲ τὴν διάρκειαν τῶν ἐμφυλίων πολέμων τῆς «Fronde» ἐν Γαλλίᾳ, ὁ μόνος Γάλλος εὐγενὴς, ὅστις δὲν ἠναγκάσθη νὰ ὀχυρωθῇ ἐντὸς τοῦ πύργου αὐτοῦ, ἦτο ὁ Μονταῖν (Montaigne), διότι, κατὰ τὴν γενικὴν γνώμην, ἡ ὑπόληψις τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ ἦτο προστασία βεβαιωτέρα τῆς συνδρομῆς τὰς γάμων ὅλου ἱππικοῦ.

Δύναμις βεβαίως καὶ δύναμις ἰσχυρὰ εἶνε ἡ παιδεία, ἀλλ' ἰσχυροτέρα πολὺ καὶ κατ' ὑψηλὴν ἔννοιαν εἶνε ἡ εὐγένεια τοῦ χαρακτῆρος. Ἡ εὐφυΐα ἀνευ καρδίας, ἡ διάνοια ἀνευ χρηστότητος, ἡ ἐπιδεξιότης ἀνευ ἀγαθότητος, χορηγοῦσι βεβαίως δυνάμεις τινὰς, εἰσὶν ὁμῶς δυνάμεις πονηραὶ, καὶ ὅσῃν εὐχαρίστησιν ἢ διασκεδάσιν καὶ ἀν' ἀνέχουσιν ἡμῖν ἀδυνατοῦμεν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, νὰ θαυμάσωμεν ταύτας, ὅπως ἀδυνατοῦμεν νὰ θαυμάσωμεν τὴν ἐπιδεξιότητα βαλκαντιοτόμου ἢ τὴν ἀκρίβειαν πρὸς τὸ σκοποβολεῖν τῶν ληστών. Ἡ φιλαλήθεια, ἡ τιμιότης, ἡ ἀγαθότης, εἰσὶν ἀρεταί, αἵτινες δὲν στολίζουν ὡς παράσημον τὸ στήθος τοῦ τυχόντος, ἀλλ' ἀποτελοῦσι τὴν οὐσίαν τοῦ εὐγενοῦς χαρακτῆρος· καὶ ὅστις, ἐκτὸς τούτων, κέκτηται καὶ τὸ προτέρημα τῆς σταθερότητος εἰς τὰς ἀποφάσεις, ἔχει ἀκαταμάχητον δύναμιν πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ καλοῦ, πρὸς ἀντίστασιν κατὰ τοῦ πονηροῦ, δύναμιν τέλος πρὸς γενναίαν κατὰ τῆς πενίας καὶ τῆς μοίρας πάλιν. Πασὼν ποτὲ ὁ Στέφανος Κολόννα εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀλλοίων ἐχθρῶν του, οἵτινες εἰρωνικῶς ἠρώτων· — «Ποῦ εἶνε τώρα τὸ φρούριόν σου;» — «Ἐδῶ!», γενναίως ἀπήντησε θέτων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στήθους. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν δυστυχῶν λαμ-

πρότερος ἐμφαίνεται ὁ χαρακτῆρ τοῦ δικαίου ἀνθρώπου, καὶ ὅταν τὸ πᾶν ἐγκαταλείπῃ αὐτὸν, ἀποσύρεται τέλος εἰς τὸ ἀπόρητον φρούριον τῆς μεγαλοφυΐας καὶ τῆς ἀκεραιότητος αὐτοῦ.

Ἐκαστος νέος ἔπρεπε νὰ φέρῃ ἐγγραμμένους εἰς τὴν μνήμην τοὺς κανόνας τῆς διαγωγῆς τοῦ λόρδου Ἑρσαιν. ὅστις διεκρίθη τοσοῦτον καὶ διὰ τῆς μεγάλης τῶν ἀρχῶν ἀνεξαρτησίας καὶ διὰ τοῦ πρὸς τὴν ἀλήθειαν βαθυτάτου σεβασμοῦ. «Πρώτη ἐντολή, πρώτη συμβουλή, ἣν ἔλαβον κατὰ τὴν νεότητά μου, λέγει, ὑπῆρξεν ἡ ἀκόλουθος· νὰ πράξω πάντοτε κατὰ τὴν συνείδησίν μου καὶ ν' ἀφῇσω ἀφόβως τὰς συνεπείας τῶν πράξεων εἰς τὴν εὐτπλαγχτίαν τοῦ Θεοῦ. Μέχρι τοῦ τέφρου θέλω διατηρεῖ τὴν μνήμην τῆς πατρικῆς ταύτης ἐντολῆς, καὶ ἐλπίζω ὅτι θέλω ἀπέλθαι φέρων τὴν βεβαιότητα ὅτι πιστῶς ἐξεπλήρωσα αὐτήν. Οὕτως ἔπραξα μέχρι τοῦδε» καὶ ὕλικῶς καὶ ἠθικῶς οὐδεμίαν ὑπέστην θυσίαν ἀπ' ἐναντίας δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου εὐρον ὁδὸν ἄγουσαν πρὸς τὴν εὐημερίαν καὶ τὸν πλοῦτον, καὶ θέλω συστήσει εἰς τὰ τέκνα μου τὴν αὐτὴν ὁδὸν ν' ἀκολουθῶσι». Πάντοτε ὠφέλιμον εἶνε διὰ τοὺς νέους νὰ συλλάβωσι τὴν ἰδέαν ἰδανικῆς τινος τελειότητος, καίτοι δὲν δύνανται εἰς τοιοῦτον σημῆον νὰ φθάσωσι, διότι, κατ' ὅσον λέγει ὁ Δισκρέλις· «Ὁ μὴ ἀποβλέπων πρὸς τὰ ὕψη νέος θέλει λάβει τὴν ἑξὶν νὰ τείνῃ πρὸς τὰ βάθη». Ἐκεῖνος ὅστις ἔχει ὑψηλὸν τινα σκοπὸν, ἔστω καὶ ὑπερβαίνοντα τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, θέλει φανῇ βελτίων τοῦ μηδένα σκοπὸν ἔχοντος, διότι ὁ τείνων πρὸς τὸ ἐξαισίων θέλει κατ' ἀνάγκην προοδεύσει. Μόνος ὁ κόπος ὃν κατέβαλε πρὸς τοῦτο, ἀρκεῖ νὰ ἀνυψώσῃ τὸν ἀνθρώπον καὶ φέρῃ αἴσια ἀποτελέσματα, καὶ τοι ἀδυνατεῖ οὗτος νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ποιοῦμενον σημῆον.

Ἡ εὐθύτης τοῦ χαρακτῆρος συνδέεται πάντοτε μετὰ παρρησίας πράξεων ὡς καὶ λόγων· ὁ ἀνθρώπος πρέπει νὰ ᾗ ὅ, τι φαίνεται ἢ ὅ, τι προσπαθεῖ νὰ φαίνηται. Ὁ Γράβιλλ Σάρπ, γράφων πρὸς Ἀμερικανὸν τινα, ὅστις εἶχε δώσει εἰς τὸν υἱόν του τὸ ὄνομα τοῦ Σάρπ εἰς τεκμήριον σεβασμοῦ, εἶπε τάδε· — «Σὺς παρακαλῶ λοιπὸν νὰ διδάξῃς εἰς τὸν υἱόν σου καὶ ἀξίωμα τι ἐπιβαλλόμενον εἰς ὅλα τὰ μέλη τῆς ἐμῆς οἰκογενείας· Ἐσο πράγματι ὅπως ἡθελες ἐπιθυμῇς νὰ φαίνησαι. Ὁ πατήρ μου μοι εἶπεν ὅτι προσεκτικῶς καὶ ἀκριβῶς ἠκολούθει ὁ πατήρ του τὸν κανόνα τοῦτον καὶ ἡ παρρησία κατέστη τὸ διακριτικὸν σημῆον τοῦ χαρακτῆρος του». Ἐκαστος ἀνθρώπος σεβόμενος ἑαυτὸν καὶ ἐπιθυμῶν ν' ἀπολαύσῃ τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἄλλων, ὀφείλει νὰ πράττῃ κατὰ τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἐκπληρῶν τιμῶς καὶ εὐσυνειδήτως τὸ ἔργον του καὶ σεμνυνόμενος ἐπὶ τούτῳ. «Ἡ πονηρία δύναται νὰ σὲ πλανήσῃ, ἐνῶ ἡ τιμιότης οὐδέποτε πλανᾷ», ἔλεγεν ὁ Κρόμβελ πρὸς εὐφυῆ, ἀλλ' οὐχὶ τιμιώτατον διανοήτορον. Οἱ ἄλλοι λέγον-

τες καὶ ἄλλα πράττοντες ἀνθρώποι οὐ μόνον οὐδεμίαν ὑπόληψιν χαίρουσιν, ἀλλ' ὀλίγην βεβαιότητα ἔχουσι καὶ οἱ λόγοι αὐτῶν, διότι καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια μαρτυρεῖται διὰ τῶν χειλέων τοιούτων ἀνθρώπων διακρίνεται. Ὁ ἐντιμὸς χαρακτῆρ φέρει τιμῶς ἐν τῇ μοναξίᾳ ὡς καὶ ἐν ὧν πᾶντων· ἀρίστην ἀνατορὴν εἶχε λάβει ὁ παῖς ἐκεῖνος, ὅστις ἐρωτηθεὶς ποτὲ, διατί δὲν ἔκλεψεν ὁπώρας τινὰς ἐνῶ οὐδεὶς ἐβλέπεν αὐτόν· «Ναί, μὲ ἐβλέπετε, ἀπήντησεν· ἐβλέπον ἑμαυτόν· καὶ δὲν σκοπεύω νὰ ἴδω ποτὲ ἑμαυτόν ποιοῦντα ἄτιμον πράξιν». Ἀπλοῦν ἀλλ' ἀκριβῶς παραδείγμα συνειδήσεως καὶ ἀρχῶν εἶνε τοῦτο· ὅταν αὐταὶ ἐπιδρῶσιν ὑγιῶς ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ ἐπιδρῶσιν οὐχὶ μόνον παθητικῶς, ἀλλ' ὡς ἐνεργητικαὶ δυνάμεις, καὶ νομίζουσι τὸν βίον. Ἄνευ τῆς τοιαύτης ὑγιᾶς ἐπιδράσεως, ὁ χαρακτῆρ μένει ἀπροσπάτετος καὶ συνεχῶς κινδυνεύει νὰ ἐμπέσῃ εἰς πειρασμὸν ὁ ἀνθρώπος· ἐκάστη δὲ τοιαύτη ἀδυναμία, ἐκάστη εὐτελής ἢ ἄτιμος πράξις, ὅσον ἀσήμενος καὶ ἀνῆ, ἄγει πρὸς τὴν αὐτοεξαχρείωσιν. Ἀδιάφορον ἐὰν ἡ πράξις ἐπέτυχεν ἢ ὅχι, ἀνεκαλύφθη ἢ ἔμεινε κρυφὴ· ὁ ἀμαρτάνων δὲν εἶνε πλέον ὁ ἴδιος, ἀλλ' ἕτερός τις κατατροχόμενος ὑπὸ ἠθικῆς τινος ἀδικοῦσας, διατελὼν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς δυνάμεως ἣν καλοῦμεν συνείδησιν, ἥτις καὶ ἀδιακόπως τιμωρεῖ τὸν ἐνοχον. Πρέπει δὲ νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν καὶ εἰς τὴν βοήθειαν καὶ προστασίαν, ἣν παρέχει τῷ χαρακτῆρι, ἡ καλλιέργεια τῶν καλῶν ἔξων. Εἰπέ τις ποτὲ ὅτι ὁ ἀνθρώπος εἶνε σωρὸς ἔξων, καὶ ἡ ἑξὶς γίνεται δευτέρα φύσις. Ὁ Μεταστάσιος τοιαύτην πίστιν εἶχεν εἰς τὴν δύναμιν τῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἰδίων πράξεων καὶ σκέψεων, ὥστε ἔλεγεν ὅτι· «Τὸ πᾶν καταντᾷ συνήθεια διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ὡς καὶ αὐτὴ ἡ ἀρετή». Ὁ Μπουτλερ θεωρεῖ σπουδαιότητα τὴν αὐτοεπιτήρησιν, ὡς ἄγουσαν εἰς τὴν ἀρετὴν διὰ τῆς ἔξεως, εἰς τρόπον ὥστε καταντᾷ εὐκολότερα μετὰ καιρὸν ἢ χρῆσις τῆς ἀρετῆς ἢ τῆς κακίας. Ὁ δὲ λόρδος Βρούχαμ, ὁμιλῶν περὶ τῆς μεγίστης ἐπιδράσεως τοῦ παραδείγματος καὶ τῆς ἐναέτου ἀνατροφῆς ἐπὶ τῶν νέων, λέγει· «Ἐγὼ πιστῶς, μετὰ τὸν Θεόν, εἰς τὴν συνήθειαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπαλαί ἐστηρίχθησαν οἱ νομοθεταὶ καὶ οἱ παιδαγωγοί· διότι ἡ ἑξὶς καὶ οὐστὶς τὸ πᾶν εὐκόλον, ἐκτὸς μόνον τῆς ἐκτροφῆς ἀπὸ τῆς εὐθιμότητος πορείας». Οὕτως ἡ ἑξὶς τῆς ἐγκρατείας θέλει ἀποδείξει αἰσχροὺς τὴν ἀκολασίαν ἢ δὲ ἀσύμμετρον σπατάλη θέλει φανῇ ἀνυπόφορος εἰς τὸν μετὰ περισκέψεως, κατ' ἑξὶν, τακτοποιοῦντα τὸν βίον του. Ἐπομένως μεγίστη ἀνάγκη ὑπάρχει μετὰ προσοχῆς νὰ ἀποφεύγωμεν πᾶσαν κακὴν ἑξίν, διότι ὁ χαρακτῆρ μένει πάντοτε ἀδύνατος ὡς πρὸς τὸ σημῆον ἐφ' οὗ ἄπαξ ἐνέδωκε, καὶ πολλὰς χρόνος πρέπει νὰ παρέλθῃ πρὶν ἐπανακτήσῃ ἡ κλονισθεῖσα ἀρχὴ τὴν προτέραν δύναμιν. Ῥωσσοῦς τις συγγραφεὺς λέγει ὅτι· «Αἱ καλὰ ἑξεῖς εἰσὶ κομβολόγιον

μαργαριτών· λύσον τὸν κόμβον καὶ ἄπαντες οἱ κόκκοι διασπείρονται».

Ἡ εἴς διενεργεῖ ἀκουσίως καὶ ἄνευ κόπου· ἐννοοῦμεν δὲ τὴν δύναμιν αὐτῆς μόνον ὅταν προσπαθοῦμεν νὰ τὴν ἀποβάλωμεν. Φαίνεται κατ' ἀρχὰς λεπτή ὡς νῆμα ἀράχνης, ἀλλ' ἀφοῦ ριζώσῃ, κρατεῖ ἡμᾶς ὡς σιδηρὰ ἄλυσιν. Τὰ ἀσήμαντα τοῦ βίου γεγονότα, ἐν πρὸς ἐν θεωρούμενα, φαίνονται ἀδιάφορα ὡς αἱ σχεδὸν ἀόρατοι νιφάδες, αἵτινες ἀποτελοῦσι τέλος φοβερά ποσὰ χιόνος. Ἡ αὐτοβोधία, ἡ ἀξιοπρέπεια, ἡ ἐπιμέλεια, ἡ δραστηριότης καὶ ἡ τιμιότης εἶνε ἀποτελέσματα μᾶλλον καλῶν ἔξεων ἢ πεποιθήσεων· ἀληθῶς αἱ ἀρχαὶ ἀντιπροσωπεύουσι μόνον τὰς εἴσεις, διότι ἡ ἀρχὴ εἶνε ἀφρημένη ἰδέα· ἡ δὲ συνήθεια εἶνε πράξις, καὶ καθίσταται εὐεργέτρια ἢ τύραννος ἡμῶν καθ' ὅσον εἶνε ἀγαθὴ ἢ κακοήθης. Προβαιούσης τῆς ἡλικίας, μέρος τῆς ἐλευθέρως βουλήσεως καὶ τῆς ἀτομικότητος ἡμῶν συγχωνεύεται μετὰ τῶν ἔξεων· καθίστανται ἀνεξάρτητοι σχεδὸν τῆς θελήσεως αἱ πράξεις, καὶ εὐρισκόμεθα περιπεπλεγμένοι εἰς τοὺς ἰδίους δεσμούς. «Ἐνθυμήσου, εἶπεν ὁ λόρδος Κολλιγκβούδ πρὸς φίλτατόν τινα νέον, ὅτι πρὶν φθάζῃς μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ πέμπτου ἔτους τῆς ἡλικίας σου πρέπει νὰ ἔχῃς χαρακτῆρα μορφωμένον πρὸς χρῆσιν σου καθ' ὅλον τὸν ἐπίλοιπον βίον σου». Οἱ Γάλλοι λέγουσιν ὅτι «τὸ πρῶτον βῆμα μόνον εἶνε δύσκολον», ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἐνδυναμοῦνται αἱ εἴσεις καὶ μορφοῦνται ὁ χαρακτῆρ, τοσοῦτον καθ' ἑκάστην δυσκολωτέρα γίνεται οἰκισθῆναι μετὰ τὴν αὐτῶν. Ἐπομένως εἶνε πολλάκις δυσκολώτερον νὰ ἀπομάθῃ τις ἢ νὰ μάθῃ· ἔνεκα τούτου ἐδικαιολογεῖτο ὁ ἀρχαῖος Ἑλλην αὐλητής, ὅστις ἐζήτη διπλὴν πληρωμὴν παρὰ τῶν μαθητῶν τῶν ὑπὸ μετρίων ἤδη διδασκάλων διδασκόντων. Ἡ ἐκρίζωσις παλαιᾶς συνήθειας καταντᾷ ἐνίοτε πλέον ὀδυνηρὰ καὶ βεβαίως δυσκολωτέρα ἢ ὅτι ἡ ἐκρίζωσις ὀδόντος. Ἐκεῖνος, ὅστις ἐδοκίμασε ποτὲ νὰ διορθώσῃ νωθρόν, ἀπερίσκεπτον, ἢ οἰνοπότην, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπέτυχε· διότι αἱ κακαὶ αὐταὶ εἴσεις εἶχον ἤδη γίνει μέρος ὁλοκληρωτικὸν τοῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου καὶ δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ ἀποχωρισθῶσι. Πρέπει λοιπὸν νὰ παραδεχθῶμεν τὴν γνώμην τοῦ Λίντς (Lynch) λέγοντος ὅτι «καλλίστη πασῶν τῶν προσπαθειῶν εἶνε ἐκείνη, δι' ἧς συνειθίζομεν νὰ ἀποκτῶμεν μόνον καλὰς εἴσεις».

Καὶ ἡ εὐτυχία ἀκόμη δύναται νὰ κατακτηθῇ εἴς· διότι τινὲς μόνον τὴν εὐάρεστον ὄψιν τῶν πραγμάτων συνειθίζουσι νὰ θεωρῶσι καὶ ἄλλοι πάλιν μόνον τὴν δυσάρεστον. Ὁ Ἰωνσὼν εἶπεν ὅτι «ἡ συνήθεια τοῦ θεωρεῖν πάντοτε ἕκαστον συμβεβηκὸς ὑπὸ τὴν εὐχάριστον ἔκφασιν ἀξίζει περισσότερο διὰ τὸν ἄνθρωπον ἢ ὅτι εἰσόδημα χιλίων λιρῶν κατ' ἔτος. Δυνάμεθα δὲ ἐν μέρει διὰ τῆς θελήσεως νὰ διευθύνωμεν τὰς σκέψεις ἡμῶν πρὸς ἀντικείμενα παρέχοντα τέρψιν καὶ βελτίω-

σιν μᾶλλον ἢ πρὸς τὰ δυσάρεστους ἐντυπώσεις μόνον ἀφίνοντα. Τοιοῦτοτρόπως ἀποκτᾷ τις τὴν ἔξιν τῶν ἱκανῶν σκέψεων, ὡς καὶ οἰκισθῆναι ἐτέραν ἔξιν. Εἶνε δὲ ὠφελιμώτερον ἴσως καὶ ἀναγκαιότερον νὰ συνειθίζωμεν τὰ τέκνα ἄρξενά τε καὶ ὁήλας εἰς εὐθυμίαν χαρακτῆρος καὶ ἱλαρότητα, ἢ νὰ παρέχωμεν ἐκείνοις βελτίαν παιδείαν καὶ ποικίλας γνώσεις.

Ἡ εὐγένεια τοῦ χαρακτῆρος διακρίνεται μετὰ τῶν ἄλλων διὰ τῆς πρὸς τοὺς ἄλλους διαγωγῆς ἡμῶν. Περιποιητικὸς πρὸς τοὺς ἀνωτέρους, τοὺς ἰσοτίμους καὶ τοὺς ὑποδεστέρους τρόπος παρέχει ἡμῖν ἀνεξάντλητον εὐχαρίστησιν· εὐχαριστεῖ τοὺς ἄλλους ὡς τεκμήριον ὑπολήψεως, ἀλλὰ κυρίως εὐφραίνει ἡμᾶς αὐτούς. «Ἐκαστος ἄνθρωπος δύναται αὐτοδιδάκτως νὰ ἀποκτήσῃ καλοὺς τρόπους, νὰ ᾗ ἀγαθὸς καὶ πρὸς ἐὰν θέλῃ, καίτοι μὴ ἔχων ὁβολόν. Ἡ χάρις κατὰ τὰς κοινωνικὰς σχέσεις ἔχει ὁμοίαν σιωπηλὴν ἐπίδρασιν ὅσην καὶ τὸ φῶς τὸ κοσμοῦν τὴν φύσιν διὰ ποικίλων χρωμάτων. Τὰ ἥθη καὶ τὰ ἔθιμα ὁμοίως ποικίλλουσι τὴν ζωὴν, σπουδαιότερα δὲ εἰσὶ τῶν νόμων, οἵτινες τὴν πρακτικὴν ἐκδήλωσιν μόνον ἐκείνων ἀποτελοῦσιν. Ὁ νόμος ἐγγίζει ἡμᾶς ἐνίοτε, ἀλλὰ τὰ ἥθη πανταχοῦ ἐν τῇ κοινωνίᾳ παρόντα ἀδιακόπως ἐνεργοῦσι. Τὰ εὐάρεστα λοιπὸν ἦθη, ἥτοι οἱ συνήθως καλοὶ τρόποι καλούμενοι, οὐδόλως διαφέρουσι τῆς χρηστῆς διαγωγῆς· ἀμφοτέρω συνίστανται ἐξ ἀγαθότητος καὶ κοσμιότητος· ἄνευ δὲ τούτων οὐδεμία συνάρχεια μετὰ τῶν ἀνθρωπίνων πλασμάτων δύναται νὰ παράσχῃ ἀμοιβαίαν εὐχαρίστησιν ἢ ὠφέλειαν. «Οἱ περιποιητικοὶ τρόποι, λέγει ἡ λαϊκὴ Μονταγοῦ, οὐδὲν στοιχίζουσι καὶ τὸ πᾶν ἀποφέρουσιν». Ἡ ἀγαθότης εἶνε τὸ εὐωδέτερον πάντων τῶν πραγμάτων, διότι ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῆς ἄκοπος εἶνε καὶ οὐδεμιᾶς θυσίας δεῖται. «Ἐλκύσατε τὰς καρδίας, ἔλεγεν ὁ Βούρλεϋ πρὸς τὴν βασιλίσσαν Ἑλισάβετ, καὶ θέλετε ἐλκύσει συγχρόνως καὶ καρδίας καὶ βελάντια». Ἐὰν εἴχομεν τὸ θάρρος ν' ἀφήσωμεν τὴν φύσιν ἐλευθέραν τῶν συνήθων προσποιήσεων καὶ τεχνασμάτων, ἡ κοινωνικὴ εὐτυχία καὶ εὐθυμία ἦτο δεκαπλασιασθῇ. Αἱ μικραὶ πρὸς ἀλλήλους περιποιήσεις, αἵτινες χρησιμεύουσιν ἐν τῷ βίῳ ὡς τὰ χάλκινα νομίσματα ἐν ταῖς ἀγοραῖς, φαίνονται μικρὰ θεωρούμενα ἐκάστη κατ' ἰδίαν, ἀλλὰ λαμβάνουσι βαρύντητα διὰ τῆς ἐπαναλήψεως καὶ διὰ τοῦ τρόπου καθ' ὃν γίνεται χρῆσις αὐτῶν.

Οἱ τρόποι κοσμοῦσι τὰς πράξεις· ὑπάρχει δὲ τρόπος ὅπως ἐκφράσῃ τις ἀγαθὸν λόγον ἢ ἐκτελέσῃ καλὴν πράξιν, δι' οὗ οὐδ' ἄναι ἡ ἀξία αὐτῶν. «Ὅ, τι φαίνεται παραχωρούμενον ἄνευ προθυμίας ἢ ὡς συγκατάβασιν, σπανίως γίνεται δεκτὸν ὡς χάρις. Καὶ ὅμως σεμνύνονται τινὲς διὰ τὸ ἀπότομον τῆς συμπεριφορᾶς, ἀλλ' ἡ τυχὸν ὑπάρχουσα ἀρετὴ καὶ εὐφυΐα αὐτῶν δὲν ὀφνοῦσιν ὅπως κατασταθῇ μᾶλλον εὐπρόσδεκτος ἢ ἀγροικία τῶν τρόπων.

Δύσκολον εἶνε νὰ ἀγαπῶμεν ἄνθρωπον, ὅστις καίτοι μὴ κακοποιῶν ἡμᾶς, ἀδικόπως πειράζει τὴν φιλοτιμίαν ἡμῶν, καὶ εὐχαριστεῖται ἀποτείνων δυσάρεστους παρατηρήσεις. Ἄλλοι δὲ λίαν ὑπεροπτικῶς φέρονται καὶ δρᾶνται πάσης εὐκαιρίας ὅπως καταστήσωσιν ἐπαισιμητὸν τὸ μεγαλεῖον αὐτῶν. «Ὅτε ἐξετέθη ὁ διάσημος ἱατρός Ἀπερνέθου ὑποψήφιος διευθυντῆς τοῦ νοσοκομείου τοῦ ἀγ. Βερβολομαίου, ἐπεσκέφθη ἓνα τῶν ἐπιτρόπων, πλούσιον, ἀλλ' οἰηματὶν παντοπώλῃν. Ἰδὼν οὗτος τὸν ἐπιφανῆ χειρουργὸν εἰσελθόντα, ἀμέσως ἀνέλαβε τόνον προστασίας πρὸς τὸν κατὰ τὸ φαινόμενον ἐκείνην. «Ἵποθέτω, κύριε, ὅτι ἔχετε ἀνάγκην τῆς ψήφου καὶ τῆς προστασίας μου κατὰ τὴν κρίσιν ταύτην ἐποχὴν τῆς ζωῆς σας;» Ὁ Ἀπερνέθου, πειραχθεὶς ἔνεκα τοῦ τρόπου καὶ ἀχθόμενος τοὺς οἰηματίας, ζωηρῶς ἀπάντησεν. «Ὅχι, ἔχω ἀνάγκην ξηρῶν σύκων ἀντὶ πάντε σολιδίων· φέρετε ἀμέσως, δὲν ἔχω καιρὸν νὰ χάσω».

Ἡ καλλιέργεια εὐγενῶν καὶ κομψῶν τρόπων, καίτοι γελοία ὅταν καταντᾷ εἰς ὑπερβολὴν καὶ προσποίησιν, εἶνε ἀπολύτως ἀναγκαία εἰς τοὺς μετερχομένους τὴν διαπραγματεύσιν ὑποθέσεων οἰκισθῆναι εἰδούς. Οἱ κατέχοντες διάσημόν τινα θέσιν ἄνθρωποι ὀφείλουσιν ἰδίως ὡς μέσον ἐπιτυχίας νὰ φέρονται εὐγενῶς πρὸς πάντας· ἡ δὲ ἔλλειψις εὐγενικῆς συμπεριφορᾶς πολλάκις οὐδετέρως, κατὰ μέγα μέρος, τὰ αἵσια ἀποτελέσματα δραστηριότητος, τιμιότητος καὶ εὐφυΐας κατὰ τὴν διοίκησιν τῶν πραγμάτων. Ὑπάρχουσι βεβαίως ὀλίγοι ἐπισκεῖται καὶ ἔξοχοι νόες, οἵτινες παρορῶσι τὰ ἐλαττώματα τῆς συμπεριφορᾶς χάριν τῶν ἀρετῶν τοῦ χαρακτῆρος· ἀλλ' ὁ κόσμος δὲν ἔχει τοσαύτην ἀνοχὴν καὶ κατ' ἀνάγκην σχηματίζει τὰς γνώμας καὶ τὰς συμπεριφορὰς στῆριζόμενος ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς διαγωγῆς. Ἀληθῆς, ἀλλὰ δυστυχῶς σπανία ἀπόδειξις φιλοφροσύνης εἶνε ἡ ὑποχώρησις ἐν διαφωνίᾳ γνώμων. Ὁ δογματισμὸς πολλάκις γίνεται πρόφασις μόνον ἰσχυρογνωμοσύνης καὶ αὐθαδείας. Πρέπει νὰ συμφωνήσωσι τέλος οἱ ἄνθρωποι ὡς πρὸς τὸ δικαίωμα τοῦ διαφωνεῖν, καὶ ὅταν διαφωνῶσι πρέπει ἀμοιβαίως καὶ ἐπισκεῖται νὰ ἀνέχονται ἀλλήλους. Ἐκαστος δικαιούται νὰ ὑπερασπίζῃ τὰς ἰδίους ἀρχὰς καὶ γνώμας, ἀλλὰ μετὰ πρᾶντος καὶ ὑπομονῆς, ἀποφεύγων βιαιὰς πράξεις ἢ ἀποτόμους ἐκφράσεις· κατὰ δὲ τινὰς περιστάσεις ἀπότομος ἐκφρασις ἰσοδυναμεῖ πρὸς βῆξιμα καὶ ἀνοίγει πληγὴν πολὺ πλέον δυσίατον. Ἡ ἔμφυτος φιλοφροσύνη πηγάζουσα ἐξ ἀγαθότητος καὶ ἐπισκεῖται ψυχῆς δὲν ἀνῆκει εἰς ἐξαιρετικὴν τάξιν ἢ θέσιν, ἀλλ' εἶνε κοινὸν κτῆμα τοῦ πτωχοῦ καὶ τοῦ πλουσίου, τοῦ ἐργάτου καὶ τοῦ ἄρχοντος. Ἡ ἐξάσκησης οἰκισθῆναι τέχνης οὐδόλως ἀποκρούει τὴν καλὴν συμπεριφορὰν ἀπ' ἐναντίας ἢ φιλοφροσύνη τῶν τεχνιτῶν ἀνυψοῖ καὶ αὐτοὺς καὶ τὴν τέχνην αὐτῶν· οὐδεὶς δὲ εὐγενὴς μὴ

ἀποδεικνύων τὴν εὐγένειαν διὰ τῶν πράξεων εἶνε ἄξιος τοῦ ὀνόματος. Διότι τὸ ὄνομα εὐγενὴς ἐφαρμόζεται εἰς τὴν ἠθικὴν ἀξίαν, εἰς τὰς ἀτομικὰς ἀρετὰς καὶ ὄχι εἰς τὸν πλοῦτον. Ἐνὶ λόγῳ εὐγενὴς εἶνε ὁ ὑπὸ τοῦ ψαλμωδοῦ περιγραφόμενος ἄνθρωπος· «Ὁ πορευόμενος ἄμωμος καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην καὶ λαλῶν ἀλήθειαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ».

Ὁ εὐγενὴς διακρίνεται προσέτι διὰ τοῦ βαθυτάτου πρὸς ἐκὺτὸν σεβασμοῦ· ἐκτιμᾷ τὸν ἴδιον ἐκὺτὸν χαρακτῆρα οὐχὶ μόνον κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν ἣν δεικνύει εἰς τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ κατὰ τὴν κρίσιν τῆς συνειδήσεώς του· σεβόμενος δὲ ἐκὺτὸν σεβεται καὶ τοὺς ἄλλους, χάριν τῆς αὐτῆς ἀρχῆς. Ἰερὰ δι' αὐτὸν εἶνε ἡ ἀνθρώπιότης· ἐκ δὲ τοῦ αἰσθηματος τούτου ἐκρέουσιν ἡ φιλοφροσύνη, ἡ ἐπισκεῖται, ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ φιλοανθρωπία. Ὁ λόρδος Ἐδουάρδος Φιτγέρελδ, διελθὼν ποτε τὸ Καναδά μετὰ Ἰνδῶν τινων, ἠσθάνθη ἀγανάκτησιν ἰδὼν ταλαίπωρον γυναικᾶ φορτωμένην ὡς ζῶον, ἐν ᾧ ὁ σύζυγος αὐτῆς προσπορεύετο οὐδὲν βάρος φέρον· ὁ λόρδος Ἐδουάρδος ἀμέσως ἦλθεν εἰς βοήθειαν τῆς γυναικὸς λαβὼν ἐκεῖνος τὸ φορτίον. Οἱ Γάλλοι δικαίως ὀνομάζουσι τὸ αἰσθημα τὸ κινεῖν τὴν τοιαύτην πράξιν politesse de cœur, δηλαδὴ φιλοφροσύνην τῆς καρδίας, ἡτις ἐκ φύσεως κοσμεῖ τὸν ἀληθῆ εὐγενῆ. Ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἐκτιμᾷ οὗτος τὴν τιμὴν του, καὶ μετὰ μερίστης προσοχῆς ἀποφεύγει πᾶσαν μὴ ἀπολύτως ἐντιμὴν πράξιν. Ἡ εὐθύτης εἶνε νόμος δι' αὐτόν· σταθερῶς ἐμμένει εἰς τὸ ναι, ὅταν τὸ ἐκφέρῃ, ἔχει ὅμως καὶ τὸ θάρρος ἐν δέοντι νὰ εἴπῃ τὸ ὄχι. Ὁ εὐγενὴς οὐδέποτε δωροδοκεῖται· μόνον οἱ εὐτελεῖ ἔχοντες τὴν ψυχὴν καὶ οἱ ἀναίσχυντοι πωλοῦνται εἰς τοὺς χάριν συμπεριφορᾶς ἀγοράζοντας αὐτούς. Διδακτικὸν παράδειγμα τοιοῦτου εἶδους σεβασμοῦ πρὸς ἐκὺτὸν παρέχει ἡμῖν ὁ βίος τοῦ Οὐέλλιγκτῶνος· ὀλίγον μετὰ τὴν μάχην τοῦ Ἀσσαί ἦλθε ποτὲ πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Αὐλῆς τοῦ Χυδερβαδ ζήτων νὰ μάθῃ παρὰ τοῦ στρατηγοῦ τοὺς μυστικοὺς ὅρους συνθήκης τινὲς γενομένης μετὰ τῶν ἡγεμόνων τοῦ Μπαχάττα καὶ τοῦ Νιζάμ· ὅπως λάβῃ τὰς πληροφoρίας ταύτας προσέφερε τῷ Οὐέλλιγκτῶνι ποσὸν πολὺ ἀνώτερον τῶν 100,000 λιρῶν. Τότε ἀτενίζων πρὸς αὐτὸν ὁ στρατηγός, ἡσύχως ἠρώτησε· «Φρονεῖς ὅτι δύνασαι νὰ φυλάττῃς ἄκρην ἐχεμύθειαν;» — «Βεβαίως», ἀπάντησεν ὁ ὑπουργός. — «Κἀγὼ λοιπὸν ἐπίσης», προσέειπε μειδιών ὁ Οὐέλλιγκτῶν καὶ δεικνύων τὴν θύραν εἰς τὸν ἀπορροῦντα Ἰνδόν· Ὁ λόρδος Ἀρλίσουρ, καίτοι ἀδικόπως εὐρισκόμενος εἰς θέσιν νὰ ὠφεληθῇ καὶ νὰ πλουτίσῃ ἐκ τοιοῦτων περιστάσεων, οὐδὲ ὁβολὸν προσέθεσεν εἰς τὴν περιουσίαν του, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς Ἀγγλίαν σχετικῶς ἀπορῶς. Οὐχ ἥτον εὐγενὴς ὑπῆρχεν ἡ διαγωγή τοῦ σίρ Κρόλου Νάπιερ, ὅστις, κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἐν τῇ Ἰν-

δική διαμονή του ἀπέριψε τὰ πολυτελῆ δῶρα τῶν Ἰνδῶν ἡγεμόνων λέγων ὅτι «Αἱ χεῖρές μου δὲν ἔχουσιν ἀνάγκη πλυσίματος καὶ ἡ σπάθη τοῦ πατρός μου, ἣν ἐφόρεσα εἰς ὅλας τὰς μάχας, ἔμεινεν ἀκηλίδωτος».

Ὁ πλοῦτος καὶ ἡ κοινωνικὴ θέσις δὲν εἶνε ἀναποφεύκτως συνδεδεμένα μετὰ τῶν ἀρετῶν τοῦ εὐγενοῦς· ὁ πτωχὸς ἄνθρωπος δύναται νὰ φανῇ ἀληθὲς εὐγενὴς κατὰ τὸ ἠθικόν, διότι δύναται νὰ ᾄ τῆμοις, φιλαλήθης, εὐθύς, φιλόφρων, ἐγκρατής, γενναῖος, νὰ σέβηται καὶ νὰ βοηθῇ ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους. Καὶ πολλάκις πενιχρὰ ἐνδύματα καλύπτουσι γενναῖον καὶ εὐγενέστατον χαρακτῆρα. Μεταξὺ πολλῶν παραδειγμάτων τὸ ἀκόλουθον, καίτοι παλαιόν, εἶνε ἄξιον θαυμασμοῦ. Ἐτυχε ποτὲ, πλημμυρήσαντος τοῦ Ἀδοῦα ποταμοῦ, νὰ παρασυρθῇ ἡ γέφυρα τῆς Βερόνας καὶ νὰ μείνῃ μόνον ἡ κεντρικὴ ἀψὶς φέρουσα οἰκίσκον, ἐξ οὗ ὁλόκληρος οἰκογένεια ἀπομονωθείσα ἐπεζήτει σωτηρίαν· ἐγγὺς ἦτο ἡ καταστροφή καὶ δεινῶς ἐκλονίζετο ἡ ἀψὶς. «Υπόσχουμαι ἑκατὸν γαλλικὰς λίρας, ἀνέκραξεν ὁ κόμης Σπολβερίνης ἰδὼν τὸν κίνδυνον, εἰς τὸν ἀποφασίσαντα νὰ ἐκτεθῇ, ὅπως σώσῃ τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους ἀνθρώπους! Νέος τις χωρικός, ἐξεληθὼν τοῦ πλήθους, ἐρίφθη ἐντὸς λέμβου καὶ μετὰ πολλὰς προσπάθειας καὶ ἀπειρὺς κινδύνους κατόρθωσε νὰ πλησιάσῃ τὴν ἀψίδα καὶ νὰ φέρῃ ἐπιτυχῶς εἰς τὴν ξηρὰν ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειαν. «Ἰδοὺ τὰ χρήματά σου, γενναῖέ μου φίλε», εἶπεν ὁ κόμης· ἀλλ' ὁ νέος «ὄχι, εἶπε, δὲν πωλῶ τὴν ζωὴν μου· δότε τὰ χρήματα ταῦτα εἰς τὴν δυστυχῇ οἰκογένειαν, ἥτις ἔχει ἀνάγκη αὐτῶν». Γνήσιον πνεῦμα εὐγενείας παρεκίνησε τὸν νέον ἐκεῖνον χωρικόν.

Συγγραφεὺς τις ὁμιλῶν περὶ Αὐστρίας, λέγει ὅτι ἡ ἐπιδράσις τῆς κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ λαοῦ ὀφείλεται κυρίως εἰς τὰς ἀτομικὰς ἀρετὰς τῶν αὐστριακῶν ἡγεμόνων, καὶ ἀναφέρει τὸ ἑξῆς ἐπιστόδιον τοῦ βίου τοῦ αυτοκράτορος Φραγκίσκου τοῦ Α'. «Ὅτε ἐπεκράτει ἡ χολέρα εἰς τὴν Βιέννην, ἀναρίμνητα θύματα καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ὁ αυτοκράτωρ διήρχετο ποτὲ τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως καὶ τῶν προαστείων μετὰ τινος ὑπασπιστοῦ· αἶφνης ἀπῆντησαν λεῖψανον ταχέως διαβαῖνον καὶ παρ' οὐδενὸς παρακολουθούμενον. Ἡ ἔλλειψις αὐτῆ διήγειρε τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ αυτοκράτορος, ὅστις ἐρωτήσας ἔμαθεν ὅτι οἱ συγγενεῖς τοῦ νεκροῦ φοβούμενοι τὴν ἐπιδημίαν δὲν ἐτόλμησαν νὰ συνοδεύσωσι τὴν κηδείαν. — «Λοιπὸν, εἶπεν ὁ Φραγκίσκος, θέλωμεν ἀναπληρώσει τοὺς συγγενεῖς, διότι καὶ ὁ ἐλάχιστος τῶν ὑπηκόων μου δὲν πρέπει νὰ καταβῇ εἰς τὸν τάφον ἄνευ τοῦ τελευταίου τούτου δείγματος ἐνδιαφέροντος», ἡκολούθησε δὲ τὴν ἐκφορὰν μέχρι τέλους καὶ ἐπέμεινεν εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν ἀπασῶν τῶν ὁρησκει-
τικῶν τελετῶν.

Ὑπὲρ πᾶν ἄλλο σέβεται ὁ εὐγενὴς τὴν ἀλή-

θειαν· ἐννοεῖ ὅτι διὰ τῆς ἀληθείας στέρεται ἡ ζωὴ καὶ ὅτι ψυχὴ τῆς δικαιοσύνης εἶνε ἡ ἀλήθεια. Ὁ λόρδος Σέστερφιλδ ἐχαρκατήριζε τὸν εὐγενὴ λέγων ὅτι «εἶνε ὁ κατ' ἐξοχὴν φιλαλήθης ἄνθρωπος». Ὁ δὲ Οὐέλλινγκτον, ὅστις ἀπέχθειαν εἶχε πρὸς τὸ ψεῦδος, ἔγραψε τῷ Κέλλερμαν, κατὰ τοῦ ὁποῖου ἐπολέμει ἐν Ἰσπανίᾳ, ἵνα εἰδοποιήσῃ αὐτὸν ὅτι, ἐὰν σεμνύνωνται ἐπὶ τινι οἱ Ἀγγλοὶ ἀξιωματικοί, εἶνε κατὰ πρόωτον ἐπὶ γενναϊότητι καὶ ἐπὶ φιλαληθείᾳ. «Ὡστε, ἔγραψεν, ἐὰν ὑπεσχέθησαν Ἀγγλοὶ ἀξιωματικοὶ νὰ μὴ δραπετεύσωσιν, ἐστὶ βέβαιον ὅτι θέλουσι τηρήσει τὸν λόγον αὐτῶν. Πιστεύσατέ μοι καὶ μὴ δυσπιστεῖτε πρὸς αὐτούς· ὁ λόγος Ἀγγλοῦ ἀξιωματικοῦ εἶνε ἐγγύτης καλλιτέρᾳ ἢ ὅ,τι ἡ ἀγρυπνία τῶν φυλάκων».

Ἡ ἀληθὲς γενναϊότης ἔχει συνήθως σύντροφον τὴν πραότητα. Ὁ μεγάλουμος ἄνθρωπος εἶνε συγχρόνως ἐπεικὴς καὶ ὑπομονητικὸς, οὐδέποτε ἄκαμπτος καὶ σκληρός. Ἀληθῆς ἔπαινον ἀπένειμεν ὁ Πάρρη εἰς τὸν φίλον του Ἰωάννην Φραγκλῖνον λέγων ὅτι «τοσοῦτον γενναῖος ὑπῆρχεν, ὥστε οὐδέποτε ἐξήτει ν' ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον, ἀλλὰ συγχρόνως τοσοῦτον ἀγαθὸς, ὥστε δὲν ἤθελε βλάψῃ κῶνωπα». Γάλλος τις ἀξιωματικὸς ἀπέδειξε λαμπρὸν αἰσθημα γενναϊότητος καὶ ἱπποτισμοῦ κατὰ τὴν μάχην τοῦ Ἐλ Βοδὸν ἐν Ἰσπανίᾳ. Ἦτοιμάζετο νὰ φρονέσῃ διὰ τῆς σπάθης τὸν ἀνταγωνιστὴν αὐτοῦ Ἀγγλον ἀξιωματικὸν Φουλτον Χάρβεϋ, ἀλλ' ἰδὼν αἶφνης ὅτι ἐκεῖνος εἶχε μόνον ἓνα βραχίονα ἐστῆθη, καὶ χαιρετίσας ἀπῆλθε ταχέως. Ἐπίσης γενναῖος ἐφάνη ὁ Νεῦ ἀπελευθερώσας, ἄνευ ἀδείας τοῦ Ναπολέοντος, τὸν σὺρ Κάρολον Νάπιερ αἰχμαλωτισθέντα καὶ τραυματισθέντα, ὅπως δυνήθῃ οὗτος νὰ παρηγορήσῃ τὴν γραῖαν καὶ τυφλὴν μητέρα του. Ὁ Νεῦ ἐκινδύνευσε νὰ ἀπολέσῃ τὸν εὐνοϊκὸν τοῦ αυτοκράτορος, διότι δὲν ὑπῆρχε τότε συμφωνία περὶ ἀνταλλαγῆς τῶν αἰχμαλώτων· ἀλλ' ὁ Ναπολέων ἐπήνεσε τὸν στρατηγόν. Τὸ κατὰ τὸ 1852 ναυάγιον τοῦ πλοίου «Βίρεν-χεδ» παρέχει καὶ ἕτερον λαμπρὸν παράδειγμα ἱπποτικοῦ πνεύματος, ὅπερ τιμᾷ τὸν δέκατον ἐννατον αἰῶνα, τὸν τοσοῦτον κατηγορούμενον ἐπὶ ὕλισμῳ. Τετρακοσίους ἐβδομήκοντα ἄνδρας καὶ ἑκατὸν ἐξήκοντα γυναῖκας περιεῖχε τὸ πλοῖον, ὅτε πλησίον τῶν παραλίων τῆς Ἀφρικῆς, διαρκούσης τῆς νυκτός, μεθ' ὁρμῆς ἐκτύπησεν ἐπὶ ἀοράτου ὑφάλου, καὶ αὐθωρεῖ ἐφάνη ὅτι οὐδεμία ἐλπίς σωτηρίας ὑπῆρχεν. Οἱ ἄνδρες, ἅπαντες στρατιῶται, παρετάχθησαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, καὶ ἀπεφασίσθη ἀπὸ κοινοῦ ἡ διάσωσις τῶν γυναικοπαίδων· σιωπηλῶς ἐτέθησαν τὰ δυστυχῇ ὄντα ἐντὸς τῶν λέμβων καὶ μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῆς τελευταίας λέμβου ὁ πλοίαρχος ἀστόχως ἀνέκραξεν· «Ὅστις δύναται νὰ κολυμβᾷ ἄς προσπαθῇ νὰ πλησιάσῃ τὰς λέμβους!» — «Ὅχι, ἀπῆντησεν εἰς τῶν ἀξιωματικῶν, αἱ λέμβοι εἶνε

πλήρεις καὶ θέλουσι καταποντισθῇ, ἐὰν εἰσέλθωσιν εἰς αὐτάς καὶ οἱ ἄνδρες!» Ἀκίνητοι ἔμειναν οἱ ἄνδρες, περιμένοντες τὸν θάνατον. Οὐδὲ λέξις, οὐδὲ φωνὴ ἠκούσθη ἐν ᾧ καταβυθίζετο τὸ πλοῖον· κατὰ τὴν τελευταίαν μόνον στιγμὴν συγχρόνως ἐπυροβόλησαν οἱ γενναῖοι στρατιῶται. Τοιοῦτον παράδειγμα αὐταπαρνήσεως ἔσται θέλει τιμῆσαι τὴν μνήμην τῶν ἡρώων ἐκείνων.

Πολλὰ εἶνε τὰ διακρίνοντα τὸν ἀληθῆ εὐγενὴ σμῆνα, ἀλλὰ τὸ ἐκ πρώτης ὄψεως χαρακτηριστικὸν αὐτὸν εἶνε ὁ τρόπος τοῦ φέρεσθαι πρὸς τοὺς ὑφισταμένους, πρὸς τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς παῖδας. Τίνι τρόπῳ μεταχειρίζεται τὴν ἐξουσίαν τοῦ ὁ ἀξιωματικὸς πρὸς τοὺς στρατιώτας; ὁ ἐργοστασιάρχης πρὸς τοὺς ἐργάτας; ὁ διδάσκαλος πρὸς τοὺς μαθητάς; ὁ ἄνθρωπος ἐν γένει πρὸς τοὺς ἀδυνάτους; Ἡ διάκρισις, ἡ ὑπομονή, ἡ ἀγαθότης μεθ' ἧς χρᾶται κατὰ τινὰς περιστάσεις τῆς ἐξουσίας, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ δυσχερεστέρᾳ δοκιμασία, ἣν δύναται νὰ ὑποστῇ εὐγενὴς τις χαρακτηριστῆρ. Ἐκεῖνος, ὅστις καταχρᾶται τῆς ἰσχύος τοῦ ἀπέναντι τῶν μὴ δυναμένων ν' ἀντισταθῶσι, νομίζει ἴσως ἑαυτὸν ὑψηλότατον καὶ σπουδαιότατον πρόσωπον, ἀλλὰ βεβαίως δὲν εἶνε εὐγενὴς· καὶ ἐκεῖνος ὅστις τυραννεῖ τὸν ἀσθενῆ καὶ τὸν ἀνίκανον δὲν εἶνε ἄνθρωπος, ἀλλ' ἄνθρωπος τις. Δικαίως ἐλέχθη ὅτι ὁ τυραννὸς εἶνε ἀληθῶς δοῦλος· ἀνεστραμμένος. Ἡ ἰσχὺς παρέχει εὐγενεῖαν εἰς τὴν χαρακτηριστῆρα τοῦ δικαίου ἀνθρώπου, διότι αὐξάνει τὴν πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην τῶν ἄλλων· πρέπει ὅμως νὰ κατανοήσῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν χρῆσιν τῆς ἰσχύος, διότι κατὰ τὸν ποιητὴν «Ἐξάρετον εἶνε νὰ ἔχῃ τις ῥώμην γίγαντος, ἀλλὰ τυραννικὸν εἶνε νὰ χρᾶται ἐκείνης ὡς γίγας». Ἡ πραότης εἶνε ἀληθῶς ἀχώριστος τῆς εὐγενείας τοῦ χαρακτῆρος. Βρομέως ὁ ἀληθὲς εὐγενὴς θέλει πάντοτε ἀποδείξει διὰ τῆς διαγωγῆς τοῦ μεγάλῃν προσοχὴν καὶ εὐσέβειαν πρὸς τὰ αἰσθητάματα τῶν ἄλλων, μεγάλῃν περιποίησιν πρὸς τοὺς ὑποδεεστερούς· ὡς καὶ πρὸς τοὺς ἱστίμους, καὶ θέλει πάντοτε σεβασθῇ τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτῶν· ὁ τοιοῦτος προτιμᾷ νὰ ὑποφέρῃ ζημίαν ἢ νὰ γείνη αἴτιος ἀδικίας πρὸς τοὺς ἄλλους, κατηγορῶν τὴν διαγωγὴν ἐκείνων· φαίνεται συγκαταβατικὸς πρὸς τὰς ἀδυναμίας, τὰ ἐλαττώματα, τὰ λάθη τῶν στερουμένων τὰ ἑαυτοῦ προσόντα· δεικνύει συμπάθειαν καὶ πρὸς τὰ ζῶα· οὐδέποτε σεμνύνεται ἐπὶ τῷ πλούτῳ, τῇ ἐξουσίᾳ ἢ τῇ εὐφυνίᾳ· φαίνεται εὐεργετικὸς πρὸς πάντας ἄνευ ἐπιδείξεως καὶ προστατευτικὸς ὕφους· εἶνε τέλος ἐξ ἐκείνων, περὶ ὧν δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὡς ὁ Βάλτερ Σκόττ περὶ τοῦ λόρδου Λόθιαν· «Εἶνε ἄνθρωπος παρὰ τοῦ ὁποῖου δύναται τις ἀξιοπρεπῶς νὰ δέχεται χάριν τινά· σπανιώτατοι δὲ εἶνε οἱ τοιοῦτοι ἐν τῷ παρόντι καιρῷ».

Ὁ γέρον Φουλλερ περιέγραψε μετὰ τῆς χαρα-

κτηριζούσης καινοτροπίας ἐν ὀλίγαις λέξεσι τὸν ἀληθῆ εὐγενῆ, ὅτε εἶπε περὶ τοῦ μεγάλου ναυάρχου σὺρ Φράνσις Δρακ· ὅτι «ἦτο ἀνὴρ ἄμωμος, δίκαιος ἐν τῷ πράττειν καὶ πιστὸς ἐν τῷ λέγειν· ἐπεικὴς πρὸς τοὺς κατωτέρους, ἀλλ' ἀπέχθειαν ἔχων πρὸς τὴν ἀννηρίαν· οὐδέποτε ἐνεπιστεύετο τὰς ὑποθέσεις, ἰδίως τὰς σπουδαίας, εἰς τὴν φροντίδα τῶν ἄλλων, ὅσον ἐπιδέξιοι καὶ πιστοὶ καὶ ἂν ἦσαν· περιφρονῶν τὸν κίνδυνον οὐδένα ἀπέφρουγε κόπον, ἔχων ἀπόφασιν νὰ φανῇ ὅπως πρέπει νὰ δεικνύεται ἀνὴρ τις εἰς ἀπάσας τὰς περιστάσεις τοῦ βίου, ἐν αἷς ἀπαιτεῖται δραστηριότης, εὐφυνία καὶ θάρρος».

Η ΜΗΤΡΙΑ ΤΟΥ ΕΑΜΟΝΔΟΥ

Διήγημα.

Συνίσταται καὶ τὸ αὐτὸ ἐκ 181 σελ. 578.

Z'

Ἡ ἀπότομος αὐτῆ τοῦ βίου μεταβολὴ κατέπληξε τὴν Λεοντίνην Δουβάλ. Παρῆλθε χρόνος τις ἕως οὗ συνέλθῃ καὶ πιστεύσῃ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της. Τὸ πεπρωμένον εἶχεν ἀνέκαθεν τοσοῦτον ἀμειλίχτως καταδιώξει αὐτὴν, πρὸς δὲ καὶ αὐταὶ αἱ τολμηρότεραι τῆς οὐνειροπολήσεως ἦσαν τοσοῦτω κατώτεραι τῆς τοιαύτης εὐδαιμονίας, ὥστ' ἐνίοτε ὑπελάμβανεν ἑαυτὴν παίγνιον φρεναπάτης καὶ ἀνεκράυγαζεν αἶφνης· Εἶνε ἀληθὲς; Ἡ χυδαία ἐκείνη μέριμνα περὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, ἡ δηλητηριάζουσα τὴν ὑπαρξιν καὶ τῶν γενναιοτάτων ἐπὶ γῆς ὄντων, ἐξέλιπε τοῦ λοιποῦ δι' αὐτὴν μετὰ τοσαύτας νηστείας! Οἱ ἐνοικισταὶ τῶν ἐπαύλων τοῦ Μιλσάν τὴν ἀπεκάλουν «κυρά μας» κομίζοντες πρὸς αὐτὴν κἀνίστρα προσφάτων κερασιῶν. Οὐδὲν ἀπεδέξατο αὐτὴ κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ συμβολαίου τοῦ γάμου, ἀλλ' ὁ Εὐτύχιος κατέβαλε τὸ τίμημα τῆς προικὸς αὐτῆς καὶ τῇ ἀφῆκε δι' ἰδίαν τῆς δαπάνης τοὺς μισθοὺς τῶν τελευταίων μηνῶν καὶ τὴν δωρεάν τῆς Δουπλαντῆ, ἐν συνόλῳ χίλια διὰκόσια φράγκα, ἅτινα προσεμειδίον αὐτῇ ἀπὸ τοῦ βάλους τοῦ κιβωτίου της. Ἐλάμβανεν ὠρισμένην κατὰ μῆνα ποσότητα διὰ τὰς οἰκτικὰς δαπάνας· ἐπέβλεπε, διαχειρίζετο, ἐκυβέρνη, ἦτο κατὰ τι. Ἡ εὐζωία καὶ ἡ ἀσφάλεια ἐπέτρεψαν αὐτῇ νῦν νὰ παχύνῃ ὀλίγον· εἶχεν ἐσθίτας θρεσινὰς καὶ χειμερινὰς, χρυσοῦν κόσμημα, κοράλινά ἐνώτικα, δακτυλίους πλείστους. Ἀνέπνεεν ἀπλήστως ὡς ὁ ἀπαλλαττόμενος βαρὺς ἐφιόλτου τὰ στήθη του πιέζοντος, καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν ἐντιθεῖσα ἐντὸς θερμῶν ἐμβάδων τοὺς πόδας της· — «Ἄν ἀσθενήσω, δὲν θὰ μὲ στείλουν εἰς τὸ νοσοκομεῖον!

Ἀφωσιώθη εἰς τὴν λατρεῖαν τῶν δύο ὄντων, εἰς ἃ ὤφειλε πᾶσαν αὐτῆς τὴν εὐδαιμονίαν, καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη ὑπερίσχυσε πάντων αὐτῆς τῶν αἰσθημάτων. Ὑμνοὶ εὐχαριστήριοι ἀνῆρχοντο ἀπὸ τῆς καρδίας ἐπὶ τὰ χεῖλη της· — Κύριέ μου, ἡμὴν μόνῃ καὶ ἀθλίᾳ καὶ μὲ κατεστῆσατε σύν-

τροφόν σας· ἀπέθνησκον, διότι δὲν εἶχον τί ν' ἀγαπήσω, καὶ μοὶ ἐδώκατε τὸν υἱόν σας· νὰ κλαίω μόνον εἴθευρον καὶ μ' ἐμάθετε νὰ μειδιῶ ἤμην κόνεως κόκκος ὑφ' ὅλων τῶν ἀνέμων διασαρούμενος, καὶ μοὶ εἶπατε· Ἐσο σύζυγός μου, καὶ εἶμαι. Ἡ ἄλλοτε παιδαγωγὸς ἠγνόνει πῶς νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην της, τὰς εὐλογίας της· ἀφωσιούτο μετὰ ζήλου, προσεπάθει ἀνεκδότως νὰ καταστῇ ὠφέλιμος, ἔτρεψε πάντοτε μὴ δὲν κατάρθου τοῦτο ἐπαρκῶς. Ἀπὸ τῆς πρωΐας, ψήκτρην κρατούσα, ἔσπευδε νὰ καθαρίσῃ τὰ ἐνδύματα τοῦ Κυρίου, ἐδεβαίουτο ὅτι δὲν ἔλειπε κομβίον τι ἀπὸ τοῦ ὑποκαμίσου, συνεβουλεύετο τὸ βαρόμετρον ὅπως κρίνῃ ἂν ὁ Εὐτύχιος ἔδει νὰ φορέσῃ τὸ χονδρόν του ἱμάτιον. Εἶτα δὲ, ἄχρως οὐ ἐτοιμασθῇ ὁ μικρὸς, ἀνεγίνωσκε τὴν Μαγειρικὴν, ὅπως μάθῃ τὴν κατασκευὴν νέου τινὸς φαγητοῦ. Ἄμα κατῆρχετο ὁ Ἐδμόνδος ἀπὸ τοῦ δωματίου του, τὸν περιήγεν εἰς τὴν κήπον, ἠκροῶτο τοῦ μαθήματός του, ἠροτρίον μετ' ἀκαταβλήτου ἐπιμονῆς τὴν διάνοιαν ἐκείνην τὴν χέρσον καὶ ἄγονον. Τὸ ἐσπέρως ἀνεγίνωσκεν, ἐμάνθανε τάβλι, καὶ ἂν οὐδεὶς εἶχεν ἀνάγκην αὐτῆς, μετέβαινε καὶ ἐδοῆται τὴν Νανέταν. Ἡ ταπεινὴ φύσις αὐτῆς καθίστατο ταπεινοτέρα ἔτι ἕνεκα τῆς εὐγνωμοσύνης· ἐν αὐτῇ ἡ σύζυγος μετεἶχεν οἰκονόμου καὶ δούλης ἅμα Ἀνατολίτιδος. Ἐνεκα τῆς ἀφελούς αὐτῆς συμπεριφορᾶς κατέστησε τὸν Μιλσάν, ὅτι οὗτος εἶχε καταστήσει τὸν Ἐδμόνδον — μαμμοόρεπτον. Ὁ ἀγαθὸς Εὐτύχιος ἐξηπλώθη ἡδυπαθῶς ἐπὶ τοῦ θρόνου τούτου τοῦ ὑπὸ δειλῆς στοργῆς ἀνεγερθέντος· εὖρε δ' αὐτὸν τοσοῦτον ἀναπαυτικώτερον, καθόσον ὁ πρῶτός του γάμος ὑπῆρξεν ἄνευ θελήτηρος καὶ ἡ χηρεία του ἄνευ ἡσυχίας. Πᾶν ὅ,τι ἔλεγεν ἢ ἐπραττεν εἰς τὴν Ἀσοντίνην ἐφαίνετο καλόν· ἐσκέφθη λοιπὸν ὅτι δὲν ἤξιζε τὸν κόπον νὰ στενοχωρῆται ὅπως μεταβάλλῃ συμπεριφορὰν χάριν αὐτῆς, ἐτράπη δ' οὕτω μετὰ σπουδῆς εἰς τὰς βανυλούς του ἔξεις. Ἀνεπαίσθητως μετεβίβασεν εἰς τὴν Ἀσοντίνην τὸ βάρος τῶν ἐλαχίστων του ἀνιῶν, ὥρισεν αὐτῇ πρόσωπον οἷον τὸ τῶν ἐμπεπιστευμένων ἐν ταῖς τραγωδίαις, πρὸς οὓς οἱ βασιλεῖς ἀφηγούντο τὰ δυσάρεστα τῶν ὄνειρα, κατέστησεν αὐτὴν εὐπειθῆ θεράπαινάν· καίπερ πολὺ ἀγαπῶν αὐτὴν κατὰ βάθος, ἐγένετο τραχὺς. Ἐκ τῆς αὐταπαρνήσεως τῆς μιᾶς ἐγεννήθη ὁ δεσποτισμὸς τοῦ ἑτέρου· οὕτω συμβαίνει πάντοτε.

Ἐν τῇ Ἐδμόνδον τὸ φαινόμενον ὑπῆρξε διάφορον. Ἐφ' ὅσον ἡ Ἀσοντίνη Δουβάλ ἦτο ξένη ἐν τῇ οἰκίᾳ, περιβαλλομένη τὸ γόνιτρον ὅπερ περιβάλλεται ἀείποτε τὸ ἄγνωστον, ὁ Ἐδμόνδος συνείχετο ὑπὸ φόβου τινὸς ἀορίστου, ἐκ περιεργίας μὴ κορεννυμένης προερχομένου. Ἡ γυνὴ, ἥτις ἔρχεται ὡς εἰς ἐπίσκεψιν, δὲν ἐκβάλλει τὸν πῖλόν της, διαμένει μίαν ὥραν, καὶ γίνεται εἶτα ἄφαντος, ἐμπνέει τὸ αἶσθημα τῆς ἀποστάσεως, καὶ παραμένει σεβαστὴ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εἰς ἓν

παιδίον. Ἡ διδασκάλισσα λοιπὸν εἶχε κατορθώσει νὰ ἐπιβάλλῃ αὐτῇ ὑποταγὴν, νὰ ἐπιδρῇ πῶς ἐπ' αὐτοῦ, νὰ ἐμβάλλῃ χαλινὸν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εἰς τὸ στόμα τοῦ ἀδάμαστου πώλου. Ἀλλὰ μετὰ τὸν γάμον ἐγένετο μητέρα. Τὸ παιδίον διὰ τῆς ἰσχυροτάτης του λογικῆς παρέβαλε τότε αὐτὴν πρὸς τὸν πατέρα ἀείποτε ὑποχωροῦντα, καὶ ἔταξεν αὐτὴν ἐν τῇ αὐτῇ γραμμῇ. Εἰθίσθη βλέπον αὐτὴν κοιτώντιν φοροῦσαν, ἀκοῦον τὸν Μιλσάν νὰ ὁμιλῇ τραχέως πρὸς αὐτὴν, καταλαμβάνον αὐτὴν οἰκείως συνερχαζομένην μετὰ τῆς Νανέτας, καθ' ἣς ἀτιμωρητὴ ἐξεσφενδύνα βώλους γῆς. Ἡ διαρκὴς πρὸς τὴν διδασκάλισσάν του οἰκειότης τὸν ὑψαρίστησεν, ἀλλ' ἤρξατο θεωρῶν αὐτὴν ὑπὸ νέαν ἔποψιν· τὸ γόνιτρον ἐξηφανίσθη, ἔπαυσε κατὰ μικρὸν φοβούμενον καὶ ὑπακούον εἰς αὐτὴν. Μετ' ὀλίγον ἡ μητρικὴ ἐδεβαίνθη ὅτι οὐδεμίαν ἐπ' αὐτοῦ εἶχεν ἰσχύν. Ἐδιπλασίασε τοὺς ἀγῶνάς της. Ἀλλὰ μάτην. Ἡ ἀντίστασις τοῦ ἰδιοτρόπου μαθητοῦ προσέβαινε ἄχρως παραφορᾶς· ἡ παραφορὰ προὔκλειε νευρικὰς κρίσεις. Τί ποιητέον; Ἡ Ἀσοντίνη ἐπιροπῆς φύσει πρὸς τὴν ἐκμηδένισιν τῆς προσωπικότητός της, συμπιεσθεῖσα ἄλλως τε ὑπὸ τοῦ τέως βίου τῆς ἐνδείας, δὲν ἀνεῦρεν ἐν ἐκυτῇ δύναμιν πρὸς ἀντίδρασιν, ν' ἀγαπᾷ μόνον ἡδυνήθη, καὶ παραμείνασκ ἀφωσιωμένη, ἐγένετο παθητικὴ.

Ἦσαν δυστυχεῖς; Οὐχί. Ὁ Μιλσάν, οὐτινος ἡ οἰκιακὴ διαχείρισις ἐχώρει θαυμασίως, ἐξετίμα τὰ μέγιστα τὴν σύζυγόν του. Ἐνόει τὴν ἀξίαν τῆς ἀποκτήσεώς της, ἠσθάνετο ἐκείνην νεάζοντα ἐκ τῆς συνεπαφῆς τῆς παρθενικῆς αὐτῆς στοργῆς, καὶ ἀπῆλπε τῆς ἀρρήτου ἐκείνης ἡδονῆς τοῦ ἀκούειν ἔρις δίκαιον, καὶ ὅτε ἀκόμη εἶχεν ἄδικον. Ἐβουκαλλίζετο δ' ὑπὸ ὄνειροπολήσεων ὡς πρὸς τὸν υἱόν του καὶ ἐπανελάμβανε κατακόρως.

— Κύτταξέ τον πῶς ἐμεγάλωσε! Δύω δ' ἀκτυλα ἀψήλωσε φέτος. Μοῦ ἔγεινε καὶ γερὸς σίδηρο, αὐτὸ ἤθελα ἐγὼ! Πολλὰ παιδιὰ τινάζουν ἀνάστημα εἰς τὰ δευτέρω, καὶ τότε μεγαλόνουν μονομιᾶς καὶ κερδίζουν τὸν καιρὸν ποῦ ἔχασαν. Εἰς τὸ Πολυτεχνεῖο δέχονται μαθητὰς ποῦ ἤξευραν ὀλιγώτερα ἀπὸ τὸν Ἐδμόνδον μου ὅταν ἤταν ἔς τὴν ἡλικίαν του.

Ὁ Ἐδμόνδος, ἐν τούτοις, ἐβίου κατ' ἀρέσκειαν ὅλως καὶ ἐλευθέρως καὶ δισεκδέαζε, καθ' ὅσον μάλιστα ὁ πατήρ του ὑπέβαινε εἰς τὴν συμβουλήν ἐξελκδελφου τού τινος ἱατροῦ, εἶχεν ἀγοράσει αὐτῷ πρό τινος ἱππον.

Ἡ δὲ Ἀσοντίνη ἦτον εὐδαίμων, τὸ καθ' ἑαυτήν. Ἰκανὸν ἦτον αὐτῇ ν' ἀνήκῃ εἰς οἰκογένειαν, ἦτο δὲ ὀλιγωτάτη συλλέγουσα μόνον τὰ ψυχία τῆς τραπέζης ὡς ἡ Χανανία.

Ὁ νέος Μιλσάν εἰσελθὼν εἰς τὸ δέκατον ἔβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας του κατέστρεψεν ἄρδην τὰς ἐλπίδας τοῦ πατρὸς του. Ἡ γενναία αὐτοῦ φύλαξ, δι' ἐπιμονῆς ἀκαταβλήτου, κατάρθωσε νὰ

ἐμβάλλῃ ἐν τῇ ἐγκερᾷ αὐτοῦ γνώσει τινὰς στοιχειώδεις, κατάρθωσε νὰ ἐπιστιλβώσῃ πῶς αὐτόν. Ἀλλὰ, πράγματι, ἡ ἄγνοιά του ἦτο βαθεῖα, σκαλὸς ὁ χαρικτῆρ του, ἀδάμαστος ἡ συμπεριφορὰ του. Εἶχε διψᾷ τῆς φυσικῆς ζωῆς ἐφ' ὅσον μάλιστα καθίστατο εὐρωστότερος, θορύβου πρὸς τὰς φυσικὰς ὁρμὰς του συμφωνοῦντος, ἀχαλινώτων ἀτακτημάτων πρὸς ἃ ὄθει αὐτὸν ὁ ὀργασμὸς τοῦ μαμμοόρεπτου παιδίου. Ἐπκυσε τέλει ἐργαζόμενος, ἀναγινώσκων ἔτι, περιήγαγεν εἰκὴ ἐν τῇ κενῇ τὴν ἀνῆσυχόν του ἤθην· ἡ νοημοσύνη του ἀπεπνίγη ὑπὸ τῆς ζωικῆς ἐξεγέρσεως καὶ ἀφῆλῃ ρυμουλκούμενος ὑπὸ τῆς ἰδιοσυγκρασίας του.

— Τί νὰ γείνη; ἐστέναξεν ὁ δυστυχὴς Μιλσάν. Αἶ! ἄς μὴ γείνη καὶ πολὺ γραμματισμένος, ἄς μὴ γείνη καὶ δικηγόρος. Θὰ μείνῃ μαζὶ μου· τοῦ φθάνουν ὅσα εἰςέρει διὰ νὰ γείνη κτηματίας. Εἶνε τόσον καλὸ παιδί, ἀνοικτόκαρδο, πάντα μετὰ τὸ γέλοιον ἔς τὸ στόμα!

Ὁ Ἐδμόνδος ἔλαβεν ἄδειαν πρὸς θῆραν. Μετέβαινε συχνότατα εἰς τὴν ἐξοχὴν. Ὁ Μιλσάν ὅπως παράσχῃ ἀσχολίαν εἰς τὸν υἱόν του ἀπέπεμψεν ἓνα τῶν ἐνοικιαστῶν του, καὶ ἐκαλλιέργει αὐτὸς τὸν ἀγρὸν του πρὸς ὑπόδειγμα καλλιεργείας εἰς αὐτόν. Ὁ νεανίσκος ἐθαυρῶν ταχέως, ἐπανήρχετο καθ' ἐβδομάδα εἰς τὴν πόλιν καὶ ἤρξατο θαυμίζων εἰς τὸ κεντρικὸν καφενεῖον τῆς πόλεως. Μίαν ἐσπέραν, ἐν ᾗ ὁ πατήρ του εἰργάζετο ἐν τῇ σιταποθήκῃ, ἐπέστρεψε φρικωδῶς οἰνόληπτος. Ἡ Ἀσοντίνη κατετρόμαξε, παρήγγειλεν εἰς τοὺς θεράποντας νὰ μὴ εἴπουν οὐδὲν, καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ δωματίον της. Κατέκλινεν αὐτὸν ἔδοντα βραγχνῶς. Μετ' ὀλίγον χρόνον ἐπανῆλθεν ἐφ' ἀμάξης, οἰδαλέον ἔχων τὸ πρόσωπον καὶ χολαίνων. Τότε δὲν κατάρθωθη ν' ἀποκρυβῇ τὸ πρᾶγμα ἀπὸ τοῦ Μιλσάν.

— Διατί εἶσαι ἔτσι; τὸν ἠρώτησεν ἀναφρικῶν ἐξ ἀνῆσυχίας.

Ὁ Ἐδμόνδος, ἀφ' οὗ ἡ πρὸς αὐτὸν ἀδυναμία τοῦ πατρὸς του εἶχεν ἀφῆλῃ πάντα φόβον καὶ σεβασμὸν, δὲν ἐδυσχέρανε ν' ἀπαντήσῃ.

— Αὐτὸς ὁ παλαιοδασκαλὸς μ' ἔδωσε.

— Στάσου νὰ τὸν διορθώσω ἐγὼ τὸν ἀχρεῖον, ἐβρυχήθη ὁ Εὐτύχιος.

Ἡ μητρικὴ παρενέβη ἀθώως.

— Ἀλλὰ πῶς ἐτόλμησε νὰ σὲ κτυπήσῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον;

— Μὰ τί κουτοὶ ποῦ εἶσθε καὶ δὲν καταλαμβάνετε! Τοῦ εἶπα ὅτι τὸν ζητοῦν εἰς τὴν μητρόπολιν. Ἐξῆλθεν· ἐγὼ ἐπίασα τὸ χεῖρ τῆς γυναικὸς του· ἐκείνη πάλι ἐφώναζε, ἐγύρισε ὀπίσω καὶ νὰ... τὸ ἐκαταλάβετε τώρα;

Ὁ Μιλσάν καὶ ἡ Ἀσοντίνη ἔμειναν ἐνεοί. Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ κυνισμοῦ τούτου τοὺς κατέπληξεν. Ὁ νεανίσκος δὲν ἦτον ἔτι δεκαοκταέτης.

Τὰς ἐπομένους ἡμέρας, περιποιούμενοι αὐτὸν ἀ-

σθενοῦντα ἐκ τῶν μολώπων, συνδισκέποντο· — Μία βαρεὶά ἐπίπληξις, ἔλεγεν ὁ πατήρ, ὅα τὸν κάμῃ ν' ἀρρωστήσῃ περισσότερο. Καλλίτερον νὰ τὸν προσέχωμεν, νὰ τὸν κρατοῦμεν εἰς τὸ σπῆτι.

Συνεπέρανε δ' οὕτω.

— Δὲν ἐφρόντισες ὅσον ἔπρεπε διὰ τὴν ἀνατροφήν του, σὺ πατεῖς. Τοῦ ἔκαμες πάντοτε τὰ θελήματά του, καὶ μοῦ τὸ ἐχάλασες τὸ παιδί. Τὸ ἔλεγα ἐγὼ. Μὰ ἐγὼ ἔχω γερὰ γροθιά· ὅα τὸ ἰδῆς. Πρῶτα πρῶτα ὅα τοῦ κόψω τὰς διασκεδάσεις του· δὲν τοῦ δίνω πλέον ἄλογον, δὲν τοῦ δίνω οὐδὲ λεπτὸν πλέον. Ἐγὼ δὲν εἶμαι βρεγμένη γάτα· σὰν ἐσένα. Θ' ἀνοίξω τὰ μάτια μου.

Ἡ δυστυχὴς γυνὴ ἐσίγησε καὶ ἐσκέφθη ἐν τῇ ἀπλότῃ αὐτῆς μὴ ἀληθῶς ἦτον ἐνοχος.

II'

Ὁ Μιλσάν ἠσθάνετο σφοδρότατην λύπην. Προσπάθει νὰ δικαιολογήσῃ ἑαυτὸν καὶ ν' ἀθωώσῃ τὸν υἱόν του αἰτιώμενος τὴν σύζυγόν του. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα προὔκειτο ἐκεῖ ἐναργέστατον — ὁ Ἐδμόνδος εἶχεν ὀλεθρίας ὁρμὰς. Ἰσως δὲν ἦτο λίαν σπουδαῖον, καθ' ἑαυτὸ, τὸ πρῶτον τοῦτο ἐπεισόδιον, ἀλλὰ προὔξεναι φρίκην ὡς πρῶτον βῆμα νεανίσκου τοιαύτης ἡλικίας ἀνατραφέντος αὐστηρῶς ὡς κόρη. Τὸν ἠγάπα τοσοῦτον τὸν νεανίσκον ἐκείνον! Μεθ' ὅλην τὴν ἀγάπην ἣν ἐνέπνευσεν αὐτῷ ἡ Ἀσοντίνη, ἐπέχαιρεν ἐπὶ τῷ ὅτι δὲν ἀπέκτησεν ἐξ αὐτῆς τέκνον, ὅπως δυνήθῃ νὰ ζήσῃ ὀλοκληρὸς διὰ τὸν Ἐδμόνδον του. Ἡ σύζυγος ἔκρινεν ἐκ τῆς ὀλίψεως του περὶ τοῦ βάλους τοῦ πρὸς τὸ τέκνον του πάθους, ἐνόησεν ὅτι αἱ ἀνοησίαι τοῦ υἱοῦ του ὅα τὸν ἀνατρώσῃ καὶ ὠρίσθη νὰ ἐπιβλέπῃ ἀγρύπνως.

Ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πόλιν ὅπως ἀποφύγῃ τὰς ἐρσεχλείας τῶν κακῶν γλωσσῶν τοῦ χωρίου. Ὁ νεανίσκος ἐκ τοῦ σύνεργου ἐπιβλεπόμενος, χαλινωγόμενος εἰς τὰς φαντασιοληξίας του, συνέσχευεν ἑαυτὸν, ἐγένετο ὑποκριτὴς, ὅπως ἀποφύγῃ τὰς ἐπιπληξεις, ἀλλ' ἀδυνατῶν νὰ ἐπασχολήσῃ τὴν ἀργίαν του ἤρξατο τηκόμενος ἐκ τῆς ἐνδελεχοῦς ἀνίας· ἐπὶ τέλους αἱ ὑπόνοιαι τοῦ πατρὸς τοῦ δισεκδέσθησάν πῶς, οἱ πανοῦργοι τοῦ Ἐδμόνδου τρόποι κατέπεισαν αὐτὸν τελείως περὶ τῆς σωφροσύνης του· ἐπέστρεψεν αὐτῷ νὰ ἐξέρχεται καὶ νὰ συναναστρέφεται μικρὸν μετὰ τῶν ἄλλων νέων. Παρέβαινε βαθυμυθὸν καὶ ἐπίδειξίως τὰς ὥρας τῆς ἐπιστροφῆς του, ἐγένετο εὐθυμὸς, ἐράνη εὐεχτῶν, κατέθελε τὰ ὄνυμα τοῦ ἄλλοτε γεωργοῦ διὰ κομφῶν ἱλατισμῶν, καθιστώντων χάριν τὸ ἐκτρωματικὸν τοῦ σώματος. Ὑπέπεσε καθήμενος παρὰ τὴν τράπεζαν, ἐνηγκαλίζετο χαλινῶς τοὺς περὶ αὐτόν. Τὸ παρελθὸν ἐλησμονήθη ὀλοσχερῶς. Κατὰ βάθος ἔπνεε τὰ μένεα κατὰ τῆς πατρικῆς γλιτχρότητος, ἐβδελύσσετο δ' ἀσπόνδως τὴν ἀγρυπνὸν ἐκείνην γυναῖκα, ἣν ἀπεκάλει μητρικὴν, καὶ ἥτις ἀκαταπαύστως

εἶχεν ἐπάνω του καρτωμένα τὰ ῥάτια της. Αὕτη ἐπηγρύπνει ἐν σιγῇ ἀγωνία· προσηθάνετο ὅτι ὁ Εὐμόνδος δὲν ἐφέρετο πλέον εἰλικρινῶς, πρὸ τινος δ' εἶχεν ἀνακαλύψει ἐν τῷ δωματίῳ του ἀνήθικα μυθιστορήματα...

Ἐν μέσῳ τοῦ χειμῶνος, ἐν ᾧ ἡ Αεοντίνη μόνη ἐν τῷ γραφείῳ ἐπέθεώρει τοὺς λογαριασμοὺς, ἦλθε καὶ ἐκάθισε παρ' αὐτήν. Τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μορφῆς του ἐνέφαινον κόπωσιν· τὸ πρόσωπόν του, ὅπερ ἐκάλυπτεν ἀρτιφυῆς ἐκ τριχῶν χνοὺς, ἦτο χλωμότερον τοῦ συνήθους.

— Ἀκουσέ με, εἶπεν, ἔπεσα εἰς ἕνα λάκκον καὶ πρέπει νὰ μ' ἐβγάλης.

— Θεέ μου! τί ἐκαμες; λέγε μου!

— Χρεωστῶ χίλια φράγκα καὶ πρέπει νὰ τὰ πληρώσω ἀπόψε, χωρὶς ἄλλο.

— Χίλια φράγκα, σύ; Ἀδύνατον!

— Δὲν τὸ πιστεύεις, διότι δὲν σὲ συμφέρει καὶ ὅμως εἶνε ἀλήθεια, σοῦ λέγω· χρεωστῶ χίλια φράγκα, καὶ ἂν δὲν τὰ πληρώσω ἀπόψε, θὰ ἔλθουν αὐριοι νὰ εἰδοποιήσουν τὸν πατέρα.

Ἡ Αεοντίνη ἀναπῆδησεν.

— ὦ! ὦ! Δὲν θέλω νὰ τὸ μάθῃ ὁ πατήρ σου, ὁ δυστυχὴς σου πατήρ· δὲν τὸ θέλω!

Μόλις τῆς λέξεν ταύτην τὸ ἀνάντιον. Δὲν ἔπρεπεν ἄρα γε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Εὐμόνδου ἀφ' οὗ ὁ κίνδυνος κατέστη τοσοῦτον μέγας; Ἐπρεπε ν' ἀφήσῃ αὐτὸν λικνιζόμενον ὑπὸ τῆς χιμαίρας ὅτι ὁ υἱὸς του ἦτο σώφρων; Τὸ καθήκον αὐτῆς δὲν ἀπῆτει ν' ἀναγγεῖλῃ τὸν ἐπελθόντα κίνδυνον; Ἐπῆλθεν αὐτῇ ἀόριστος ἰδέα ἐνεργείας, ἀλλ' ἐσκέφθη μὴ ἦτο πρόωρος ἔτι ἡ χοῆσις τοῦ ἡρώϊκου φαρμάκου.

— Μὴ τὸ ἔκνακμάς! προσέθηκε διὰ τόνου φωνῆς ὅν ἡ στοργὴ καθίστα αὐστηρόν.

Ἀλλόφρων, ἐπίστε τὸ μέτωπόν της, διελογίσθη... Αἰφνης ἤρξατο γελῶσα.

— Ἀνόητη ποῦ ἦμην! εἶπε. Μὴν ἀνησυχεῖς. Θὰ ἐπανέλθω τώρα.

Ἀνῆλθε δρομαία τὴν κλίμακα. Ἡ περιουσία τῆς ἐνδείας αὐτῆς περιείχετο ἐν μικρῷ κιβωτίῳ—ὁ καρπὸς τοῦ ἰθῶτος αὐτῆς, ὁ θησαυρὸς τοῦ βίου της τοῦ ἀγνοῦ, τὰ χίλια διακόσια φράγκα της. Ἐξήγαγε μετὰ χαρᾶς τὸ δωρηθὲν αὐτῇ ὑπὸ τῆς κυρίας Δουπλαντῆ τραπέζιδον γραμματίον, τὸ προσήνεγκε εἰς τὸν ἀκόλαστον νεανίσκον, καὶ εἶπεν αὐτῷ νὰ τὸ λάβῃ καὶ ν' ἀπέλθῃ.

Ἀμα ἰδοῦσα κλεισμένην τὴν θύραν ἀνέπνευσεν· ὁ Μιλσάν τοῦλάχιστον ἠδύνατο νὰ ὑπνώττῃ ἀτάραχος.

Τὸ ἐλάχιστον λείψανον τοῦ γοήτρου, ὅπερ τέως εἶχε κατορθώσει νὰ διατηρήσῃ ἡ Αεοντίνη, ἐξηφανίσθη κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ὁ Εὐμόνδος ἐνόησεν ἄριστα ὅτι ἡ μητρική του θὰ κατήρχετο εἰς συμβιβασμοὺς ὅπως κρατῇ μυστικὰς τὰς νεανικὰς του παραφορὰς. Ἐθάρρησεν ἐπ' αὐτήν, δὲν συνεστέλλετο πλέον, περὶ τὴν πρῶτην

μόνον ἐπέστρεψε. Ὁ Εὐμόνδος κατακλινόμενος ἐν τῷ ἀποκέντρῳ δωματίῳ του ἠγνόει τὰ συμβαίνοντα· ἀλλ' ἡ δυστυχὴς γυνή, ἥς τὸ δωμάτιον ἠνοίγετο εἰς τὸν διάδρομον, παρήρχετο συχνάκις τὰς νύκτας ἀναμένονσα. Ὁ Εὐμόνδος ἐπιστρέφων εὗρισκεν αὐτὴν τρέμουσαν καὶ περιδεῖ, δευμένην αὐτοῦ μὲ συννημένους τὰς χεῖρας νὰ φέρηται κάλλιον διὰ νὰ μὴ λυπήσῃ τὸν πατέρα του.

— Δὲν ἤξεύρεις διόλου τί κάμνω; μὴ μὲ ζαλίζης! ἀπεκρίνετο ὁ γεννάδας. Αἶ καλὰ, ἄς εἶνε, θὰ ἐπιστρέψω ἐνωρὶς ἀπόψε, ἀλλὰ δὲς μου χρήματα.

Ἀφ' οὗ ἐθυσίνας τὰ ὑπολειπόμενα αὐτῇ διακόσια φράγκα, αἱ παρακλήσεις καὶ παραίνεσις της δι' ὕβρεων ἐγίνοντο δεκταί. Τέλος ἠπειλήσεν αὐτὸν διαρρήδην ὅτι θὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Μιλσάν, ὡς ἔσχατον καταφύγιον. Ἀλλ' αὐτὸς ἐντρομος, προστεποιήθη ὅτι μετεμελήθη, περιεδύθη αὖθις τὴν ἀλωπεκίην, καὶ ἐξηπάτησε τὴν μητρίαν του. Ὁ νεανίσκος οὗτος κατήρχετο μετὰ φρικώδους ταχύτητος τὴν κλίμακα τῆς κακίας.

Ἐπελθούσης τῆς ἐποχῆς τῆς κλαδεύσεως τῶν ὀπωροφόρων δένδρων καὶ τῆς ἀρόσεως, ὁ Μιλσάν τέσσαρας ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος διέμενεν ἐν τῇ ἐξοχῇ. Ἐνίοτε μετέβαινον ὁμοῦ, ἐνίοτε ὄχι.

— Ὁ κύριος εἶν' ἐδῶ; ἠρώτησε μιᾶ τῶν ἡμερῶν ὁ κοσμηματοπώλης Μαρτίνος. Μὲ γνωρίζεις, Νανέτα; Ἐρχομαι δι' ἐργασίαν.

— Ὁ ἀφέντης εἶνε ἔξω, ἀλλὰ εἰμπορεῖ νὰ σὲ δεχθῇ ἡ κυρία.

Ὁ κοσμηματοπώλης εἰσῆλθε. Ἐπρόκειτο περὶ τῆς πληρωμῆς κοσμημάτων ἀγορασθέντων ὑπὸ τοῦ Εὐμόνδου, ἐν ὧν χίλια πεντακόσια φράγκα. Ὁ Μαρτίνος πρὸς τὴν Αεοντίνην ἐνισταμένην κατὰ τῶν ἀπαιτήσεων του εἶπεν ὀρθὰ κοῦτά.

— Ὁ νέος δὲν εἶνε ἀκόμη ἐνῆλιξ, καὶ δὲν θὰ ἔχω ὑπὲρ ἐμοῦ τὸν νόμον. Ἀλλ' ὁ πατήρ του εἶνε τόσο πλούσιος, ὥστε ἀπεφάσισα νὰ τῷ δώσω ὅ, τι μοῦ ἐξήτει. Θὰ ἦσαν, βέβαια διὰ τὴν ἐορτήν σας, κυρία, ἐκεῖνα τὰ κοσμήματα. Αἱ δίκαι δὲν εἶνε καλὰ πράγματα, πρὸ πάντων δὲ διὰ τὸν ὀρυζον, τὸν ὁποῖον προξενοῦν.

Ὁ Μαρτίνος οὗτος ἀπῆλαυε κακῆς ὑπολήψεως. Ἡ Αεοντίνη Δουβάλ συνεβιβάσθη. Δὲν εἶχε χρήματα, ἀλλ' ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν ν' ἀποτίμῃ τὸ ποστὸν κατὰ δόσεις, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι τὸ πρᾶγμα θὰ ἔμενε μυστικόν, καὶ ὠρκίσθη νῦν, ἀντὶ πάσης θυσίας, ριζικὴν τοῦ κακοῦ νὰ ἐπενέγκῃ θεραπείαν.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὁ βίος αὐτῆς κατέστη διηνεκὴς ἀγωνία, διότι τὰ πάντα πλέον ἠδύνατο ν' ἀποτολμήσῃ ὁ Εὐμόνδος, ἐσκέφθη δὲ πῶς ν' ἀπατήσῃ—ἡ δυστυχὴς!—τὸν σύζυγόν της, ὡς ἐκ θαύματος ἐλαττοῦσα τὰς οἰκιακὰς δαπάνας πρὸς ἐξοικονόμησιν τοῦ πρὸς τὸν κοσμηματοπώλην ὠρισμένου ποσοῦ. Τὸ μαρτύριον αὐτῆς ἦτον ἀνεκδιήγητον. Ἐξισθῆναι ὁσημέραι, διετέλει ὑπὸ τὸ κράτος ἐνδελεχοῦς φόβου. Ὁ Εὐμόνδος

μόνδος ἀνέκτισσε πλείονα ἐλευθερίαν, ἐσύριζεν ἡχοὺς ἀσέμνων μελοδραματίων. Ἐνυπῆρχε τι ἐν τῇ ἀτμοσφαιρῇ. Ὁ Μιλσάν συνελάμβανεν ἀορίστους ὑπονοίας, οὐχὶ κατὰ τοῦ υἱοῦ του, ἀλλὰ κατὰ τῆς συζύγου του. Βλέπων αὐτὴν ἀνασιρτωσάν εἰς τὸν ἐλάχιστον τοῦ κωδωνίσκου ἦχον—

— Μὰ τί ἔχεις; ἠρώτα. Σὺν νὰ ἔχῃς τίποτε κρυφὸ ἀπὸ ῥέμα. Μήπως εἶσαι ἄρρωστη; Δὲν σὲ μέλει πλέον διὰ τὸ σπῆτι, εἶνε κάμποσος καιρός ποῦ δὲν φροντίζεις διόλου διὰ τὸ φαγῆ!

Περὶ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου ὁ Εὐμόνδος διενυκτέρευσε πλειστάκις ἐκτὸς τῆς πατρικῆς οἰκίας, εἴτα προσῆλθε πρὸς τὴν μητέρα του.

— Ἐχασα τέσσαρες χιλιάδας φράγκα ἐπὶ λόγῳ τιμῆς· ποτέ μου δὲν εἶδα τέτοια καταδρομή. Δὲς μου τα.

Αὕτη ἐλύθη εἰς δάκρυα καὶ συνέστρεψε τὰς χεῖράς της.

— ὦ! τώρα πλέον κατεστράφημεν. Δυστυχισμένο παιδί, ποῦ θέλεις νὰ σοῦ εὔρω τόσον ποσόν;...

Ζήτησέ το ἀπὸ τὸν πατέρα διὰ τὸν ἑαυτόν σου.

— Ὅχι, ὄχι, θὰ τὸ μαντεύσῃ. Ἡξεύρεις ὅτι ἐγὼ δὲν χρειάζομαι χρήματα. Θέλεις τὰ κοσμήματά μου καὶ τὸ ἀδαμαντοκόλλητόν μου δακτυλίδι; Θὰ εἶπω ὅτι τὰ ἔχασα, ἀφ' οὗ εἰξέμω νὰ ψεύδωμαι τώρα!...

— Ἀ! ὄχι, τὰ στολίδια σου! ὁ Μαρτίνος δὲν τὰ παίρνει οὔτε γιὰ εἰκοσι φράγκα. Ἐγὼ θέλω τέσσαρες χιλιάδας φράγκα, τὸ ἥκουσες; καὶ τὰ θέλω σωστά.

— Αἶ καλὰ! ἀνέκραξεν ἀποφασιστικῶς ἡ Αεοντίνη· θὰ εἰδοποιήσω τὸν πατέρα σου. Ἡ ἀδυναμία μου πρὸς σέ, ἂν διαρκέσῃ ἀκόμη, θὰ μὲ ἐξευτελίσῃ ἐντελῶς. Ἐπειδὴ σὲ ἀγαπῶ πολὺ, ἔχω τὴν δύναμιν, βλέπουσά σε ἀδιόρθωτον, νὰ σὲ σώσω διὰ τῆς τιμωρίας. Ἡ εὐθύνη μου ὡς τιμὴς γυναικὸς τὸ ἀπαιτεῖ, δὲν τὸ ἐνοεῖς;

Καὶ δεινῶς ἐσπαραγμένην ἔχουσα τὴν καρδίαν, ἀλλ' οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐνδοιάσασα, οὐδὲ κατὰ βῆμα σταματήσασα, διέδραμε τὸν κῆπον καὶ τὴν οἰκίαν, ὅπως τὰ πάντα ἀποκαλύψῃ πρὸς τὸν Μιλσάν. Ἀλλ' ὁ Μιλσάν εἶχεν ἐξέλθει...

Ἐπέστρεψε ψυχρὰ, ἀμετατρέπτως ἐν τῇ ἀποφάσει τῆς ἐμμένουσας, καὶ ἐκάθισε σιγῇ.

Ἐκεῖνος ἐκλαiven ἐκ λύσσης, ὡς ἄλλοτε, ὅτε ἀπῆτει παιγνίδι ἢ τὴν σελήνην. Τὸ βλέμμα του ἦτον ἄγριον, τὸ πρόσωπόν του πελιδνόν. Ἰσως ἐψεύδετο λέγων ὅτι τοιαύτην ποσότητα ἀπώλεσεν ἐν τῷ χαρτοπαιγνίῳ, ἀλλὰ βεβαίως ἄλλο τι τῶν ὀργῶντων, τῶν ἀναδραχόντων ἐν αὐτῷ παθῶν ἐδίψα τὰ τετρακισχίλια ἐκεῖνα φράγκα· τετέλεσται· εἶχεν ἀνάγκην αὐτῶν· ἡ ἀποτρόπαιος σφοδρότης τῆς ἐπιθυμίας του ἐνέπνευε φόβον.

Ἡ Αεοντίνη παρετήρησε συντόμως τὸ ὄν τοῦτο τὸ ἀτελές, τὸ μὴ ὄν οὔτε παιδίον, οὔτε ἀνὴρ,

τέρας ἴσως, ἐν ᾧ οὐδὲν εἶχε βλαστήσει, εἰμὴ τοῦ κτήνους μόνον αἱ ὀρέξεις, καὶ ὅπερ ἀγωγὴ μοιραία κατέστησε χεῖρον. Καὶ ὅμως μεθ' ὅλα ταῦτα τὸ ἡγάπα καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ ἐν δάκρυ. Ἐκεῖνος ἐπλησίασε πρὸς αὐτήν καὶ τὴν ἡσπασθη.

— Ἐλα, ἄς εἶνε, δὲς μου τρεῖς χιλιάδες πεντακόσια.

— Τίποτε πλέον, τίποτε, τίποτε πλέον.

— Ὁ πατέρας ἔχει γεμάτο ἕνα συρτάρι εἰς τὸ γραφεῖόν του.

— Τίποτε πλέον.

— Καλὰ, νὰ τὸ ἰδῇς. Ἀ! εἶμαι μονάκριβος υἱὸς καὶ δὲν θέλουν νὰ διασκεδάζω! Θὰ τὰ λάβω τὰ φράγκα μου, ὁ κόσμος νὰ χαλάσῃ, θὰ τὰ λάβω! Δὲν ἔχεις καρδιά σύ!

Καὶ πρὶν ἐκ τῆς λύσσης του κατενέγκῃ λάκτισμα κατὰ τῆς θύρας τοῦ ἐν τῷ κήπῳ παραπήγματος, ἐξεσφενδόνθησε κατὰ τῆς δευτέρας του μητροῦς, τῆς ἀφωσιωμένης, τὴν ὕβριν ταύτην τὴν ἀσεβῆ.

— Τὰ σολάτεις ὅλα διὰ τὸν ἑαυτόν σου· τὸ καταλαμβάνω· καλλίτερα ἔτσι παρὰ νὰ τρέχῃς ἀπὸ θύραν εἰς θύραν καὶ νὰ ζητῇς μαθήματα, αἶ; θ'

Ἡ κυρία Μιλσάν, καταληφθεῖσα ὑπὸ πυρετοῦ, ἠναγκάσθη νὰ κατακλιθῇ. Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἤκουσεν ἐλαφρὸν κρότον ἐν τῇ κλίμακῃ.

— Ἐκεῖνος εἶνε, διανοήθη· ἐξέρχεται.

Ὁ νεανίσκος διέμενεν ἐν τῷ δευτέρῳ πατώματι, καὶ κατὰ τὰς νυκτερινὰς του ἀποδράσεις κατήρχετο πάντοτε τὰς βαθυμίδας ἀσφορητεῖ, φοβούμενος μὴ ἀφυπνίσῃ τὸν πατέρα του. Ἐκεῖθεν ἐξήρχετο εἰς τὴν δὴν προσέχων μὴ τρίξῃ ἡ παλαιὰ θύρα, καὶ ἀπεμακρύνετο βήματι ταχέϊ. Νῦν ὅμως οὐδὲν τὸ τοιοῦτον. Τί ἐπραττε λοιπόν; Ὑπερβησθεῖσα ὑπὸ τῆς παραφορᾶς τῆς ἡ Αεοντίνη ἠγέρθη καὶ ἐξῆλθε τοῦ κοιτωνὸς της. Τὸ γραφεῖον τοῦ συζύγου της ἔκειτο ἀκριβῶς ἀπέναντι, χωριζόμενον διὰ διπλῆς θύρας ἀπὸ τοῦ κοιτωνὸς αὐτοῦ. Ἀλλ' ὑπῆρχε φῶς ἐν τῷ γραφείῳ· εἰσῆλθεν. Ὁ Εὐμόνδος ἐπεστράφη πρὸς τὸν κρότον κρατῶν τὸ κηροπήγιον.

— Τί κάμνεις αὐτοῦ;

Συνεταράχθη.

— Ἐνα βιβλίον ζητῶ. Πήγαive νὰ κοιμηθῇς· καὶ ἐγὼ θ' ἀναβῶ.

Μεθ' ἡμίσαιαν ὥραν ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσεν αὖθις εἰς τὰς βαθυμίδας κρότον βημάτων, ἀλλ' ἀσθενεστέρων, ὡς ποδῶν γυνῶν βαδίζόντων, ἀλλ' ἀπεμακρύνον ἀπὸ τῆς διανοίας της τὴν ἰδέαν ταύτην τὴν ἀπίθανον. Ἀπεκοιμήθη, καὶ ἀφυπνίσθη καὶ πάλιν πολλῷ βραδύτερον, ὑπὸ ἀήθους κατὰ τὴν ἡρεμίαν τῆς νυκτὸς ἐκείνης ὥρας θορύβου. Ἐν τῇ δὲ ἡκούοντο βήματα, καὶ ἀνεγνώρισε τὸ βῆμα τοῦ Εὐμόνδου ἀπομακρυνομένου. Ἡ ἀσθενὴς ἐστράφη τέλος πρὸς τὸν τοίχον στενάζου-

σα· ὁ ὕπνος ῥακτεῖρεν αὐτὴν καὶ τῇ ἐπὶ νύκτι τὴν λήθην.

Τὴν προΐεν τῆς ἐπαύριον ὁ Μιλσάν ἐπλησίασε πρὸς τὴν κλίνην τῆς ὥχρως ὡς φάσμα. Ὑπεψέλλισε.

— Μὲ ἐκλεψάν!

— "Ω! δυστυχία, δυστυχία! Εἶσαι βέβαιος, τούλάχιστον;

— "Εσπασαν τὸ συρτάρι τῆς κάσας· ἐπῆρσαν ὅλα ὅσα εἶχε μέσα, περισσότερα ἀπὸ ἐξ χιλιάδες φράγκα.

Ἡ Λεοντίνη ὀρθία, γυμνόπους, χιτῶνα μόνον φοροῦσα, ἐκφρων σχεδὸν, ἐπανελάμβανε τὴν πένθυμον ταύτην ἐπιπόδον.

— Δυστυχία, δυστυχία!

Αἶφνης ἐπελάθετο τῶν χρημάτων του, τηλικούτων ἥτο τὸ πατρικὸν του φίλτρον!

— Μήπως οἱ κλέπται μοῦ ἐκακοποίησαν τὸ παιδί μου!

Καὶ ἀνῆλθε πετερόπους τὴν κλίναν. Ἡ σύζυγός του ἠκολούθει αὐτῇ μηχανικῶς, ὅπως δεχθῇ αὐτὴν ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς ὅτε θὰ ἐβλεπε κενὴν τοῦ υἱοῦ του τὴν κλίνην. Οὐχί. Ὁ Ἐδμόνδος ἦτο κατακεκλιμένος καὶ ὑπνωττε βαθέως. Ἡ Λεοντίνη μόλις ἐπρόφρασε νὰ παρεντεθῇ πρὸ τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ, διὰ βορβοροῦ κακαλυμμένων. Ὁ Μιλσάν οὐδὲν εἶδε.

— Τώρα, εἶπε, κατερχόμενος εἰς τὸ κατώτερον πάτωμα, πρέπει νὰ μάθω ποῖος μὲ ἐκλεψε. "Ω! θὰ τὸ μάθω, ἐγώ!

Ὁ νεανίσκος ἐπιστρέψας εἶχε κλείσει τὰς θύρας. καὶ σὺν ἔτῳ τούτῳ τὸν σύρτα. Οἱ θεράποντες πρὸ ὀλίγου ἐγερόμενοι ἀπὸ τοῦ ὕπνου, δὲν εἶχον ἔτι ἐξέλθει. καὶ ἔτρωγον ἐν τῷ μαγειρείῳ. Ὁ Εὐτύχιος ἠρεύνησεν εἰς πάσας τὰς ἐξόδους, περιηλθε τὸν κήπον, ἐξήτασε τὰ παράθυρα, ἐπέθετο ὥρην τὴν κατάστασιν τῆς ἀσθόλης ἐν ταῖς καπνοδόχοις. Μετ' αὐτὸν προσῆλθε πρὸς τὴν σύζυγόν του, ἐν σπουδῇ ἐνδυσθεῖσαν, καὶ ὠμίλησεν αὐτῇ ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

— "Ακουσε, Λεοντίνη, κάποιος μέσα ἀπὸ τὸ σπῆτι μᾶς ἐκλεψάν· ὁ σύρτης τῆς θύρας εἶνε εἰς τὸν τόπον του· οὔτε πᾶντα δὲν φαίνεται ἔξω εἰς τὸν κήπον· ὑστερὰ ἀπὸ τὴν χροσινὴν τὴν βροχὴν θὰ ἐφαίνετο. Μονάχα ὁ φεγγίτης τῆς ἀποθήκης εἶνε ἀνοιχτός, ἀλλ' εἶνε γεμάτος ἀπὸ ἀράχνης· κανεὶς δὲν ἐπέρασεν ἀπ' αὐτοῦ.

— Ἀλλοίμονον! καὶ ποῖος ἤμπορεῖ νὰ ᾔηνε ὁ κλέπτης;

— Κανένας ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας.

Ἡ Λεοντίνη ἐδράξατο αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ λαίμου.

— "Ακουσε, τῷ εἶπε, θὰ ᾔμην ἀνάνδρος ἂν δὲν ὠμίλουν. "Ηθελον ἡδὴ χθές...

Φόβος φρικώδης συνέτρυψε τὸν λάργυρα αὐτῆς ταῦτα ὑποτραυλιζούσης. — Δὲν εἶμαι βεβαία, διανοήθη, ὅχι, δὲν εἶμαι βεβαία!... Καὶ ἂν τῷ εἶπω ὅτι πιστεύω, ὁ εὐεργέτης μου, ὁ σύζυγός

μου ὁ ἀποθάνει ἀπὸ τὴν λύπην του. "Ω! ἐγὼ νὰ θανατώσω τὸν σύζυγόν μου!...

Κατέπεσε, καταβλήθησεν, πρὸς τοὺς πόδας τῆς κλίνης τῆς, ἀναίσθητος σχεδόν. "Εμελλε νὰ κατηγορηθῇ, νὰ καταδικασθῇ ἴσως εἰς ἀθῶος! Ἡ τρομερὰ αὕτη ἰδέα δὲν διήλθε διὰ τῆς φαντασίας τῆς οὐδὲ κατὰ τὰ φρικαλέα ὄνειρα τοῦ πυρετοῦ τῆς. Ὁ Μιλσάν προσέθηκε.

— Εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν εἶνε οὔτε ἡ Νανέτα οὔτε ὁ ἀνδρας τῆς. Ἀλλ' ὅσον διὰ τὸν Γιάννην, ὁ ποῖος ἦλθεν ἀπὸ τοὺς Δουπλαντῆ, τὸ πρᾶγμα ἀλλάζει.

Ἐσήμανε σποδρῶς τὴν κωδωνίσκον. Οἱ τρεῖς θεράποντες ἀνῆλθον. Οὐδεὶς αὐτῶν ἐγίνωσκε τί εἶχε συμβῇ.

— Ἀπόψε μὲ ἐκλεψάν, εἶπε βραδέως ὁ Μιλσάν· ὅλα μου τὰ χρήματα ἔγειναν ἄφαντα. Ὁ κλέπτης δὲν ἐμείνην ἀπ' ἔξω, ἔχω τὰς ἀποδείξεις μου. Πρέπει τὰ χρήματα νὰ εὑρεθῶν, μὲ ἀκούετε;

Οἱ τρεῖς ὑπάρχει ἐνεοὶ ἐκ καταπλήξεως, ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἠδυνάτουν νὰ ὁμιλήσωσι. Τέλος ὁ γέρον Γιάννης συνῆλθεν ὀλίγον καὶ ὕψωσε τὴν φωνὴν του.

— Κύριε, πίστευσέ με, σοῦ λέγω τὴν ἀλήθειαν, ἀπόψε μοῦ ἐφάνηκε πῶς ἔκρουσα ν' ἀνοίγουν τὴ θύρα.

Ὁ Μιλσάν ἐπεστράφη χλευαστικῶς πρὸς τὴν γυναῖκά του καὶ ἐποίησεν νεύμα σημαίνον.

— Αἶ; δὲν τὸ ἔλεγα ἐγώ;

Εἶτα ἠτένισε τὸν Γιάννην μετὰ σκληρότητος ἀγρίας.

— Ψεύματα λέγεις!, ἐφώνησεν, ὁ σύρτης εἶνε εἰς τὴν θέσιν του. "Ελα, ἂν τὰ ἐπῆρες σὺ, σοῦ δίδω καιρὸν πέντε λεπτὰ νὰ μοῦ τὰ ἐπιστρέψης.

Ὁ Γιάννης ἀνεσκήρτησε πλήρως ἀγανακτικῶς. — Στάλίσέ με, ἂν θέλῃς, δὲν φοβοῦμαι, γὰρ δὲν τὰ ἐπῆρα. Εἶμαι τίμιος ἄνθρωπος.

— "Α! ἔτσι; αὐτὰ νὰ τὰ εἴπῃς εἰς τὴν ἀστυνομίαν. Νανέτα, τρέξε εἰς τὴν ἀστυνομίαν· ἐγὼ τὸν φυλάττω ἐδῶ νὰ μὴ φύγῃ.

Ἡ Λεοντίνη ἠνωρῶθη βραδέως καὶ ἐβάδισεν εὐθὺς πρὸς τὸν σύζυγόν της.

— Φίλε μου, ἀγαπητέ μου φίλε, σ' ἐξορκίζω, μὴ παραφέρεσαι ἀπὸ τὴν θυμὸν σου. Μὴ πράττῃς αὐτὴν τὴν τρομερὰν ἀδικίαν. Οἱ δυστυχεῖς αὐτοὶ ὑπηρετοὶ δὲν εἶνε ἔνοχοι, οὐδὲ ὁ Γιάννης εἶνε ἔνοχος. Σκέψου...

Ἡ γόνις τί νὰ εἴπῃ· ἐζήτει μόνον νὰ κερδήσῃ καιρὸν. Πολλάκις ἐνεφάνισθη πρὸ τῶν θυμάτων τῆς μία φράσις δι' ἀλλοκότων στοιχείων γεγραμμένη, ἀπρωρημένη ἐν τῷ ἔρει· — «Ὁ υἱός σου εἶνε ὁ κλέπτης. Ἐγὼ ἠγωνίσθη ὅσον ἠδυνήθη νὰ τὸν διορθώσω· ἦλθεν ἡ σειρά σου τώρα. Θάρρος! θὰ σὲ βοηθήσω· γνώρισέ τὰ ἐλαττώματά του, διόρθώσε τον. Εἶνε υἱός σου!»

Ἡ ἐνεργητικότης οὐδέποτε ἀπέλιπε αὐτὴν,

ὡς οὐδ' ἡ Θαυμασία αὐτῆς τιμιότης· ἀλλὰ παρετήρησε τὸ ἀποπληκτικὸν πρόσωπον τοῦ πατρὸς τούτου, ὃν ἡ δεινὴ συγκίνησις ἀφέντως ἐμελλε νὰ θανατώσῃ. Καὶ ἡ σύζυγος συνεπέρανε ὅτι δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ θανατώσῃ τὸν σύζυγόν της. Μετὰ μίαν ὥραν θὰ ἦτον ἡρεμος, θὰ τὸν προδιέθετε καὶ θὰ τῷ ὁμολόγει τὰ πάντα κατὰ μισθόν. Ἐνέμεινε εἰς τὸ σχέδιόν της τοῦτο, ἀποφασίσασα νὰ μὴ ἐκστομίσῃ τὴν τρομερὰν λέξιν κατὰ τὴν κρίσιν, πρὸ τῆς κατευναστικῆς του.

Ὁ Εὐτύχιος ὕψωσε τοὺς ὤμους του ὡς ἀνθρώπος στερεὰν λαβὼν ἀπόφασιν.

— Φύλουν πλέον τὰ χαμένα λόγια· αὐτὸς ὁ ἀχρεὺς θὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν φυλακὴν.

Τὸ πρόσωπον τῆς ἄλλοτε παιδαγωγοῦ ἐγένετο ὥχρον ὡς νεκρῶς· ἤσθανε τὴν καρδίαν τῆς συστροφόμενης ὡς διὰ σιδηρᾶς πεφυρακτωμένης λαβίδος. "Ω, ὅχι! μία τιμία γυνὴ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τὸ ἀνεχθῇ τοῦτο. Τοῦτο δὲν ἦτο πλέον καθήκον, ἀλλ' ἀνάνδρος λήθη τοῦ καθήκοντος... Ἀνέκραξεν ὀλολύζουσα.

— Στάσου! ὁ Γιάννης δὲν ἐκλεψε, σοὶ λέγω. Ὁ Γιάννης δὲν ἐκλεψε, τὸ ὀρκίζομαι εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν!

— Εἰςέυρεις λοιπὸν ποῖος;... Τὸ εἰςέυρεις, σὺ; Παρέσυρεν αὐτὴν εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον, ἐδράξατο αὐτῆς ἀπὸ τῶν ὤμων, συνέσεισεν αὐτήν.

— Ὅμιλοι λοιπὸν, εἰπέ μοι ποῖος εἶνε ὁ κλέπτης.

Συνεταράσσετο αὕτη ὑπὸ σπασμωδικοῦ τρόμου· οἱ ὀδόντες αὐτῆς συνεκρούοντο.

— Ἀφῆσέ με. Δὲν εἶνε ὁ Γιάννης!

Αἶφνης ὁ Μιλσάν ἔρρηξε βραγχινὴν ἐπιφώνησιν, περερύη ὑπὸ ἰδρωτός, ἐσφιγξέ τὸ μέτωπόν του διὰ τῶν δύο του χειρῶν.

— Καὶ τότε, καὶ τότε;... ἐτραύλισε. "Ω! μήπως... εἶσαι σὺ; Σὺ;... "Ω!...

Περιεστράφη περὶ ἑαυτὸν καὶ ἀνύψωσε τὴν πυγμὴν του.

Ἡ Λεοντίνη τὴν φρικτὴν ἐκείνην λέξιν ἀκούσασα ἐθυσίασεν ἑαυτὴν ἡρωικώτατα. Δὲν τὸ εἶχε σκεφθῇ τοῦτο. Ἀλλὰ τόσῳ τὸ χειρότερον. Προτιμότερον τοῦτο παρὰ τὸ ἄλλο. Ἐσώζε τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ τὴν ζωὴν τοῦ ἐνὸς καὶ τὴν τιμὴν τοῦ ἑτέρου. Οὐδὲν ἀπώλλυτο ὡς πρὸς τὸ μέλλον. Ἀλλ' οἶον πιερὸν ποτήριον!

Ἀδυνατοῦσα νὰ κρατηθῇ ἐπὶ πλέον ὀρθία, ἔπεσεν ἡ δυστυχὴς εἰς τὰ γόνατά του καὶ ἐσέναξεν.

— Δὲν εἶνε ὁ Γιάννης... Σὲ ἀγαπῶ... Μὴ κατηγορῇς κανένα.

Ὁ Εὐτύχιος ἀπεπειράθη νὰ πλήξῃ αὐτήν, ἀλλ' ὁ βραχίον αὐτοῦ κατέπεσεν ἀδρανῆς. Ἐγένετο πελιδνός, ἐκλονήθη, ἀφῆρσε τὸ περιλαίμιόν του.

— "Α! Λεοντίνη, εἶπε διὰ φωνῆς ἀσθενοῦς, ἔπρεπε τούλάχιστον νὰ μοῦ ζητήσῃς τὸ κλειδί!...

Οἱ θεράποντες μανιώδεις ἐπὶ τῇ κατ' αὐτῶν

ὑπονοίᾳ, παρέστησαν μάρτυρες τῆς σκηνῆς ταύτης ὀπισθεν τῆς ἡμιανοίκτου θύρας καὶ ἐξεχύθησαν μετ' ὀλίγον εἰς τὰ ἐργαστήρια τῆς συνοικίας, ἀφηγούμενοι θορυβωδῶς ὅτι ἡ κυρία ἐκλεψε κολοσσαῖον ποσὸν ἀπὸ τοῦ κυρίου των.

Ὁ Μιλσάν πληγὴς ἐξ ἀποπληξίας ἀπέθανε μετ' ὀλίγας ὥρας. Μόλις ἐπρόφρασε νὰ ἐναγκαλισθῇ καὶ ἀσπασθῇ τὸν ἀγαπητόν του Ἐδμόνδον, καὶ ἀπωλήσῃ δι' ἀσθενοῦς κινήσεως τῆς χειρὸς τὴν σύζυγόν του φέρουσαν αὐτῇ φάρμακόν τι.

Ὁ νεανίας, ὑπὸ τρομερῶν κρίσεων καταληθθεὶς, ἀπέφυγεν ἐντρομος τὴν μητροίαν του. Ἠνῆθη νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς αὐτήν. Αὕτη δὲ τῷ εἶπε μόνον. — "Ω! Ἐδμόνδε, μετανόησε· συλλογίσου τὸν πατέρα σου, ὅστις ἀπέθανε νομίζων σε καλόν. Μετανόησε.

Καὶ οὗτος τῇ ἀπήντησεν ἀγρίως.

— Σὺ μ' ἐχάλασες περισσότερον ἀπὸ ἐκεῖνον. Εἶνε ἰδικόν σου σφάλμα ἂν κατήντησα ὅπως εἶμαι. Τώρα ἐντρέπομαι νὰ σὲ ἰδῶ, ἰδοὺ διατὶ σὲ ἀποστρέφομαι.

— Θὰ ἀναχωρήσω, Ἐδμόνδε.

Ἐπώλησε τὰ κοσμήματά της καὶ τὸν δακτύλιόν της ἀντὶ ἑκατὸν πεντήκοντα φράγκων, μετήνεγκε τὸν μάρσιππὸν τῆς εἰς τὸν σιδηρόδρομον, καὶ ἀνέβαλε διὰ τὴν ἐπαύριον τὴν ἀναχωρησίντης, διότι ἠθέλησε νὰ συνοδεύσῃ εἰς τὴν τελευταίαν του κατοικίαν ἐκεῖνον, ὅστις ὑπῆρξεν εὐεργέτης καὶ φίλος της.

Προσέβλεπον αὐτὴν πάντες μετ' ἐκπλήξεως βαδίζουσιν ὡς σκιὰν κατόπιν τῆς νεκροφόρου ἀμάξης. Ἐπειδὴ ὁ Μιλσάν ἀνῆκεν εἰς τὴν πρώτην τάξιν τῶν πολιτῶν, πλῆθος πολὺ παρηκολούθει τὴν κηδείαν, καὶ πολλοὶ ἴσταντο κατὰ τὴν διάβασιν αὐτῆς. Ἡ Λεοντίνη ἤκουσε πολλοὺς νὰ λέγωσι δεικνύοντες αὐτὴν διὰ τοῦ δακτύλου των. — Δὲν εἶνε ἀξία οἴκου, μὴ σὲ μέλῃ· ἔκαμε τὸ κομπόδεμά της αὕτη.

Ἡ δυστυχὴς ὕψωσε τὰ βλέμματά της πρὸς τὸ φέρετρον διαλογιζομένη τί εἶνε δυνατόν νὰ ὑπάρχῃ ἐν τῇ ἐτέρᾳ ζωῇ, ὅπως ἀποζημιώσῃ τὴν ἐπὶ τοῦ κόσμου τούτου.

[Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ]. Α. Π. Κ.

ΕΘΙΜΑ ΧΩΡΙΚΟΝ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ἡ γάμος.

Οἱ γάμοι ἐν τῇ Ἀττικῇ ὡς καὶ πανταχοῦ θεωροῦνται ἱεροὶ καὶ τίμιοι, καὶ πᾶς τις ἔχει ὑπ' ὄψιν του ὅτι πρέπει νὰ φροντίσῃ περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν υἱῶν ἢ τῶν θυγατέρων του, καθότι τοῦτο τὸν τιμᾷ ὑπερβαλλόντως ὡς ἐκ τούτου γερροντοπαλὴ καὶ ἡ γερροντοκόριττα πολὺ ὀλίγα δύναται νὰ εὕρῃ τις ἐν τοῖς χωρίοις. Γράφω ἔχων ὑπ' ὄψιν μου τὰ ἐν Κερατέᾳ καὶ τοῖς πλησιόχωροις χωρίοις ἔθιμα, ἀλλὰ, νομίζω, ὅτι ταῦτα ἐπεκτείνονται καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἀττικὴν, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς λαλουμένης γλώσσης, ἥτις

εἶνε ἀπανταχοῦ ἡ παρεμφερὲς ἀλθωνική, ἐν χρήσει οὕσα εἰς πολλὰ καὶ ἄλλα μέρη τῆς χώρας ἡμῶν, πρὸς δὲ ἐκ τῆς ἐνδυμασίας τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν οὐδὲν τι τὸ παραλλάσσον καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν περιφέρειαν ἐχούσης.

Φροντίζουσι δὲ κατὰ τὸ δυνατόν ὅπως ὁ τε γαμβρὸς καὶ ἡ νύμφη ὦσιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου, ὥς καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι, οὔτινες ἀμρότεροι ἔπρεπε νὰ ἦσαν ἀστοί, ἄλλως δὲν ἐθεωροῦντο τὰ τέκνα τῶν γνήσια· τὸ τοιοῦτον δὲ ἔχει τοῦτο τὸ καλὸν, ὅτι ὅλοι οἱ κάτοικοι ἐνὸς χωρίου συνδέονται μεταξὺ τῶν διὰ τινος βαθμοῦ συγγενείας.

Τῶν γάμων προηγουμένως καὶ ἐνταῦθα οἱ ἀρραβῶνες, ἡ ἐπίσημος δηλαδὴ ἐγγύησις, ὅτι ὁ μὲν θ' ἀνήκει τῷ δέ· καὶ κατὰ τὸ σύνθημα μὲν μικρὸν χρονικὸν διάστημα μεσολαβεῖ μεταξὺ τῶν ἀρραβῶνων καὶ τοῦ γάμου, ἔστιν ὅτε ὅμως καὶ 2, 3 ἢ πλείονα ἔτη, ἐνίοτε δὲ ἀλλὰ σπανίως καὶ διακρίνονται οἱ δεσμοὶ τῶν ἀρραβῶνων. Ἐν γένει ὅμως ὁ ἀρραβῶν θεωρεῖται ὡς ἐγγύησις τοῦ συνοικισίου, καὶ εἶνε ὁ ὅρμος ὁ ἐξασφαλίζων τὸ μέλλον τῶν δύο νέων.

Ἐχουσι δὲ αἱ νέαι ἰδιαιτέρα γνωρίσματα ἂν ὑπάγονται εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐγγάμων, τῶν ἀγάμων ἢ τῶν ἡρραβωνισμένων· οὕτω αἱ μὲν ἄγαμοὶ φέρουσι τὸ *ἐκκλίσιον*, περὶ οὗ κατωτέρω, αἱ ἡρραβωνισμέναι *ἐκκλίσιον* μετὰ χρυσῶν νομισμάτων, ὅπερ δῶρε αὐτῇ ὁ νυμφίος, αἱ δὲ ἐγγάμοι δὲν φέρουσι τίποτε· ἵνα δὲ διακρίνονται καὶ αἱ ἄγαμοι, αἱ ἀδυνατοῦσαι νὰ φέρωσι *ἐκκλίσιον*, ἔχουσιν αὐταὶ δεδωμένην τὴν κεφαλὴν ἄνωθεν τοῦ μετώπου διὰ λευκοῦ μανδηλίου. Ἐκ τῶν γνωρισμάτων τούτων δύναται ἕκαστος νὰ ἐννοήσῃ εἰς ποίαν τάξιν ἀνήκει ἡ γυνή.

Ὁ ἀρραβωνιζόμενος μίαν νέαν ὀφείλει νὰ δωρήσῃ εἰς τὴν μέλλουσαν ὁμόκοιτιν τοῦ *ἐκκλίσιον* μετὰ χρυσῶν νομισμάτων, ὥς καὶ ἀνωτέρω ἀνεφάρκην. Εἶνε δὲ ἐν γένει τὸ *ἐκκλίσιον* ὁρμαθὸς νομισμάτων ἀργυρῶν ἢ χρυσῶν ἐρραμμένους ἐν ὀθόνη, δι' ἧς καλύπτεται τὸ ἀπὸ ἄνω τοῦ μετώπου μέχρι τοῦ μέσου τῆς κεφαλῆς μέρος αὐτῆς· οὕτω δὲ τὸ ἔμπροσθεν μέρος τῶν παρθενικῶν κεφαλῶν εἶνε οὕτως εἰπεῖν ἀργυρόφρακτον· συνδέεται δὲ διὰ ταινιῶν ἐφ' ὧν ὑπάρχουσι νομίσματα μετὰ τῆς σιγῆς καὶ ἀποτελεῖ εἶδος κόρυθος. Εἶνε δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ *ἐκκλίσιον* τοῦτο ἡ μόνη χρηματικὴ προῖξ τῆς νεάνιδος· ἐκάστη δὲ οἰκογένεια φροντίζει, εἰς μυρίας ὑποβαλλομένη στενότητα, ὅπως ἡ θυγάτηρ τῆς ἑξῆς ἐν τοιοῦτον κόσμημα, ὅπερ ἐνίοτε εἶνε βαρύτιμον ἀξίζον 2, 3 καὶ πλείονας χιλιάδας δραχμῶν· ἀλλὰ τοιαῦτα σχεδὸν ἐξέλιπον, οὐδ' ἐγὼ δὲ εἶδον βαρύτιμα *ἐκκλίσια*.

Τὸ *ἐκκλίσιον* δ' αὐτὸ μετὰ τῆς γραφικωτάτης ἐνδυμασίας τῶν γυναικῶν εἶνε τι λίαν θεληματικόν· συνίσταται δὲ ἡ ἐνδυμασία αὕτη ἐκ τῶν ἐξῆς· πρῶτον ἐκ ποδήρους τινὸς φορέματος εἰς οὗ

τὰς ἄκρας κεντῶσι ποικιλόχρως ἄνωθ'· εἶνε δὲ ὁ χιτῶν οὗτος ἀνοικτὸς περὶ τὰ στήθη ἐμποροῦμενος ἐν τῷ λαίμῳ· δεύτερον ἐξ ἄλλου φορέματος, ὅπερ τίθεται ἄνωθεν τοῦ χιτῶνος, καὶ ἄνω χειρῶν δὲ καλεῖται *σηγοῦνι*· κατασκευάζεται δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ λευκοῦ μαλλίνου ὑφάσματος, ἐν ᾧ πολλὰ ὑπάρχουσι διακοσμήσεις· ἐνίοτε ὅμως παρὰ ταῖς πλουσίαις κατασκευάζεται ἐκ πολυτίμων ὑφασμάτων, καὶ ποτε εἶνε καὶ χρυσοπάρυρον· ἕτερον κόσμημα εἶνε οἱ κροσσοί, οὗς προσαρτῶσιν ὀπισθεν εἰς τὴν κόμην τῶν· καὶ αἱ πλεῖστα φέρουσι ψευδεῖς ἐξ ὑφάσματος τρίχας, αἱ μετὰ τέχνης συνδέουσι μετὰ τῆς κόμης, ὅπως φαίνονται ὅτι ἔχουσι κόμην μεγάλην· ἄλλαι δὲ ἀναρτῶσι θυτάνους ἀργυροῦς, ἔστιν ὅτε καὶ χρυσοῦς. Καὶ ἕτερον ἐπίσης κόσμημα, ὅπερ φέρουσι αἱ νεόνυμφοι, εἶνε τὸ συνιστάμενον ἐκ συμπλέγματος διαφόρων νομισμάτων καὶ ἄλλων κοσμημάτων ἐν εἴδει παρυσήμων, ὅπερ καταβιβάζει μετὰ τῆς ὀφρὸς, καταλαμβάνον κατὰ μήκος καὶ πλάτος τὴν τοῦ στήθους χώραν· Ἐπὶ δὲ τῶν χειρῶν φέρουσι τὰ *μπαλεῖτσια*, ἥτοι ψέλλια· εἶνε δὲ ταῦτα ἄλυσσις χρυσῇ ἢ ἀργυρᾷ πεντάκις ἢ πλεονάκις περιβάλλουσα τὸν ὄρμον τῆς χειρὸς ἢ ἐκ τῶν συνήθων ψέλλων· ἄλλως ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶνε ἡ ἄλυσσις ἢ ὑάλινα, ἅτινα εἶνε καὶ τὰ μέλλον ἐν χρήσει.

Ἡ ὅση ἀπλουσιότης τόσῳ καὶ γραφικῇ ἐκείνῃ ἐνδυμασίᾳ ἀναδεικνύει τὰ ροδόχρως πρόσωπα καὶ τὰ λιγυρὰ ἐκεῖνα σώματα θελητικώτερα ἢ ὅσον πράγματι εἶνε.

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ τὴν τῶν γυναικῶν ἐνδυμασίαν. Περὶ δὲ τῶν ἀνδρῶν δὲν εἶνε, νομίζω, ἀξία ἰδιαιτέρας περιγραφῆς, ἅτε ἀπλουσιότης καὶ ὁμοιόμορφος εἰς ὅλους τοὺς χωρικοὺς, καθ' ἑκάστην φαινομένους εἰς Ἀθήνας.

Μετὰ τὴν περιγραφὴν τῶν ἐνδυμασιῶν ἃς ἔλθωμεν εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν τελετὴν τοῦ γάμου.

Λαβοῦσα παρὰ τοῦ μέλλοντος συζύγου τῆς ἡ νύμφη τὸ χρυσοῦν *ἐκκλίσιον* ἀποβάλλει τὸ ἀργυροῦν καὶ παρσκευάζεται διὰ τὸν γάμον· καθότι ὅλη ἐν γένει ἡ ἐνδυμασία δὲν εἶνε προῖξ ἄλλου εἰμῆ τῶν χειρῶν τῆς· μόνη θὰ ποικίλῃ τὸν χιτῶνα διὰ παρυρῶν, τὸ *σηγοῦνι* δι' ἀνθέων καὶ ἄλλων κοσμημάτων κλπ. δὲν εἶνε δὲ τὸ τοιοῦτον ὀλίγου χρόνου ἐργασία, καθότι πολλάκις 2 ἢ καὶ πλείονα ἔτη δαπανῶνται εἰς τοῦτο. Ὡς ἐκ τούτου εἰς ὅποιανδήποτε οἰκίαν καὶ ἂν εἰσέλθῃ τις, θὰ εἶδῃ τὰς νεάνιδας ἐπεξεργαζομένας τὰ τοῦ γάμου τῶν. Ὅταν λοιπὸν περτωθῇ ἡ ἐργασία αὐτῇ, ἀρθῶσι δὲ καὶ αἱ ἄλλαι δυσκολίαι αἱ κωλύουσιν τὸν γάμον, εἰδοποιούσιν οἱ γονεῖς τοῦ γαμβροῦ τοὺς τῆς νύμφης περὶ τοῦ χρόνου τῆς νυμφεύσεως.

Ἀρχονται λοιπὸν αἱ προετοιμασίαι· τελεῖται δὲ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου κρυφίως καὶ ἐν μὴ προσδιωρισμένῃ ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ, ἐν ᾗ καλοῦνται

εἰς αὐτὸν οἱ στενότεροι τῶν συγγενῶν, καθότι ὑπάρχει πρόληψις ὅτι δυνατόν νὰ μαγεύσωσι τοὺς νεόνυμφους, καὶ καταστήσωσιν ἄγονον τὸν γάμον· ἀποφεύγουσι δὲ οὕτω τὸν βάσκανον ὀφθαλμὸν ἢ τὴν βέβηλον χεῖρα, ἥτις θέλει διαταράξῃ τὴν ἡσυχίαν τοῦ εὐτυχοῦς ζεύγους· ἡ ἡμέρα δὲ καθ' ἣν θέλει τὴν λάβει ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ εἶνε καὶ ἡ ἡμέρα καθ' ἣν γίνεται ἡ ἐορτὴ τοῦ γάμου.

Τὴν παραμονὴν δὲ τῆς ἡμέρας ταύτης συνοδεία ἐκ τῶν θυγατέρων τῶν πλησιεστέων συγγενῶν, παρὰ νύμφου καὶ λοιπῶν μετ' αὐλοῦ καὶ τυμπάνου διέρχονται τὰς ὁδοὺς τοῦ χωρίου, εἰδοποιούσαι οὕτω τοὺς λοιποὺς περὶ τῆς πανηγύρεως τῆς ἐπομένης ἡμέρας, μεθ' ἧς τοῦ ἡλίου δύσαντος παρατίθεται τραπέζα ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ νυμφίου ὡς καὶ ἐν ἐκείνῃ τῆς νύμφης· παρακαθίστανται δὲ οἱ φίλοι καὶ οἱ συγγενεῖς διασκεδάζοντες μέχρι βαθείας νυκτός. Τὴν δὲ ἐπομένην ἡμέραν περὶ τὴν μεσημβρίαν, μετὰ τὴν εὐχίαν καὶ τὸν χορὸν, ἡ συνοδεία τοῦ γαμβροῦ διευθύνεται πρὸς τὸν οἶκον τῆς νύμφης· προπορεύεται δὲ σημαιοφόρος φέρων τὸ *φλάμπουρον*, ὅπερ συνίσταται ἐκ μεταξίνου μανδηλίου δεδωμένου ἐν καλάρμῳ καὶ ἔχοντος ἄνωθεν ὡς ἔμβλημα ἀνθοδέσμη· τούτῳ δ' ἔπονται ἡ ὀρχήστρα, συνιστάμενη ὡς εἴπομεν ἐξ αὐλοῦ καὶ τυμπάνου, καὶ ἡ λοιπὴ συνοδεία κατὰ τὸν ἥχον τῶν ὀργάνων τούτων βαδίζουσα, καὶ συνιστάμενη ἐκ τῶν συγγενῶν τοῦ γαμβροῦ, ὅστις εὐρίσκεται ἐν τῇ μέσῃ αὐτῶν· βαίνουσι δὲ οὕτω ἐν τάξει καὶ ῥυθμῷ.

Οἱ δὲ ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς νύμφης εἰδοποιηθέντες ἤδη διὰ τῶν εἰδοποιητῶν, ἅτινα εἶνε 4 ἢ 5 βολαὶ ὅπλων ῥιπτόμεναι ἅμα τῇ ἐξόδῳ τῆς συνοδείας, εἶνε ἕτοιμοι πρὸς προὑπάντησιν αὐτῆς. Ἐξέρχονται λοιπὸν καὶ ἀναμύνουσι τὴν συνοδείαν, ἥτις, ὅταν φθάσῃ εἰς τὸ προαύλιον, σταματᾷ καὶ τότε ὅλοι οἱ συγγενεῖς τῆς νύμφης κατὰ τάξιν τῆς ἡλικίας τῶν προσέρχοντα καὶ δίδουσι τῷ γαμβρῷ ἀνὰ ἓν πορτοκάλιον· οὗτος δὲ ἀσπάζεται ἐνὸς ἐκάστου τὴν χεῖρα, μεθ' ἧς εἰσέρχεται ἐν τῇ οἰκίᾳ· ἅμα τῇ εἰσόδῳ τοῦ οἱ συγγενεῖς τῷ βίπτουσιν ἐπὶ τοῦ ἀχένος μανδήλια ἐξ ὑφάσματος ἢ ἐκ μετάξης.

Περαιτωθείσης τῆς προαυλίου τελετῆς, εἰσέρχονται ἐν τῇ οἰκίᾳ πάντες καὶ δειπνοῦσιν, ἂν συνεφωνήθῃ πρότερον νὰ δειπνήσωσιν, ὅπως ἐννοῇται γείνων αἱ προπαρσκευαί· ἀφοῦ δὲ φαγοποτήσωσιν ἀκούοντες καὶ χορεύωσιν, ἐξέρχονται πάντες ἢ τε συνοδεία τοῦ γαμβροῦ καὶ ἡ τῆς νύμφης, ἥτις ἀπὸ τῆς προηγουμένης ἡμέρας μέχρι αὐτῆς τῆς στιγμῆς τῆς ἐξόδου μένει κεκοιμημένη ἐν σκηνῇ τινι, καὶ βαδίζουσι πρὸς τὸν οἶκον τοῦ γαμβροῦ. Βαδίζουσι δὲ ὡς ἐξῆς· Προηγούμεναι τὰ ὑποζύγια τὰ φέροντα τὴν φερρὴν, μεθ' ἧς ἀκολουθοῦσιν οἱ περὶ τὸν νυμφίον, μεθ' οὗς ἀκολουθεῖ ἡ συνοδεία τῆς νύμφης, ἥτις βασταζομένη ὑπὸ πολλῶν καὶ φέρουσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς

ἐν εἶδος πύλου ἐν σχήματι τίκρας κεκοσμημένου διὰ κοσμημάτων, κέει ἀλθωνιστὶ καλούμενου, ἔχει σοβαρὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς τὸ ἦθος ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ γελοῦς καὶ γάριον τοῦ πέριξ ὀμίλου. Αφοῦ δὲ πλησιάζωσιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ νυμφίου εἰσέρχεται ἡ συνοδεία αὐτοῦ καὶ μένει ἐκτὸς ἢ τῆς νύμφης, πρὸς ἣν ἤδη κατὰ τάξιν τῆς ἡλικίας τῶν προσφέρουσιν οἱ συγγενεῖς τοῦ συζύγου διάφορα δῶρα, μεθ' ἧς εἰσέρχεται ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀλείφουσα τὰς παραστάδας τῶν θυρῶν διὰ μέλιτος, ὥστε ἐπευχομένη ἵνα διέλθῃ γλυκὺς ὁ μετέπειτα αὐτῶν βίος, ὡς τῶν μελισσῶν ὁ ἀθῶος ἐκείνος καρπός.

Ἡ δὲ πλὴν ὁ σύζυγος εἶνε κύριος τῆς συζύγου· ὁ ῥητινιτὴς ἀρχίζει νὰ ῥέῃ ἀφθόνως, αἱ προπόσεις διαδέχονται ἀλλήλας, ἐνθ' ἃ ὄργανα τῶν ἡδὴ εὐθύμων μουσικῶν πλήττουσι τὸν ἄερα διὰ τῶν παρὰ τῶν ἀντηχήσεων τῶν, ὁ δὲ χορὸς εὐρίσκεται ἐν ἀκμῇ· συνήθως δὲ ὁ χορὸς οὗτος γενικεύεται καὶ ἐκ τῆς αὐλῆς μεταφέρεται εἰς τὴν πλατεῖαν, ὡσανεὶ πάντες ἠγάλλοντο ἐπὶ τῇ ἀγαλλιάσει ὀλίγων μελῶν τῆς κοινωνίας.

Διαρκεῖ δὲ ἡ ἐορτὴ μέχρι δύσεως τοῦ ἡλίου, καὶ ὅταν ἡ νύξ ἔλθῃ ἀπλοῦσα τὸν μέλανα μανδύαν τῆς ὁ χορὸς καὶ τὰ πάντα ὀχρῶσι καὶ κατὰ μικρὸν ἀποκαθίσταται ἡ προτέρα ἡσυχία. Οἱ σύζυγοι προπέμπουσι μέχρι τινὸς τὸν παρὰ νυμφον καὶ τοὺς λοιποὺς συγγενεῖς, μεθ' ἧς ἐπιστρέφουσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ τῶν. Περιττὸν δ' ὥσως νὰ προστεθῇ ὅτι αἱ τελεταὶ αὗται δυνατόν νὰ διαρκέσωσιν ἐπὶ ἡμέρας ὅλας, ὅταν τελῶνται γάμοι πλουσίων. Τοιαῦτα ἐν ὀλίγαις λέξεσι τὰ περὶ γάμου ἐν τοῖς χωρίοις τούτοις.

I. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.

Ο ΓΑΜΟΣ ΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΙ

Οἱ ἐν Εὐρώπῃ ζῶντες κρίνουσι πάντοτε μετ' οἴκου τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὑποδεστέραν θέσιν τῶν γυναικῶν τῶν ἀσιατικῶν χωρῶν, καὶ εἰλικρινῶς συμπαθοῦσιν αὐταῖς διὰ τὴν πλήρη ὑποδουλωσιν, εἰς ἣν ὑποβάλλουσιν αὐτὰς οἱ δεσποτικοὶ αὐτῶν σύζυγοι. Τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος ἐξαίρεσιν ποιοῦσιν αἱ Ἰαπωνίδες· πρὸς αὐτὰς οἱ ἄνδρες προσφέρονται μετὰ τῆς εὐλαβείας καὶ τοῦ σεβασμοῦ, τοῦ ὀφειλομένου εἰς τὸ φύλον αὐτῶν. Τῶντι ἐν Ἰαπωνίᾳ, ὡς ἐν Ἀμερικῇ, αἱ γυναῖκες βασιλεύουσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ· ἔχουσι δὲ πλείονεσιν ἐλευθερίαν καὶ ἀξιοπρέπειαν παρὰ πάσας τὰς τῶν ἄλλων ἀνατολικῶν χωρῶν γυναῖκας. Ἐν τούτοις δὲν πρέπει νὰ πιστεύσωμεν ὅτι αἱ νέαι Ἰαπωνίδες ἔχουσιν οἶαν καὶ αἱ Ἀμερικανίδες ἐλευθερίαν νὰ δέχονται κατ' οἶκον τοὺς νέους αὐτῶν φίλους· καὶ ὅταν δὲ ἐξέρχονται μεταβαλίνουσαι εἴτε εἰς περίπατον εἴτε εἰς τὸ θέατρον ἐν συνοδείᾳ φίλου ἐποφθαλμιῶντος τὴν χεῖρα αὐτῶν, πάντοτε πρέπει γράψαι τις νὰ τὰς παρακολουθῇ. Ἐν Ἰαπωνικῇ οἰκίᾳ οὐδέποτε ἀκούονται αἱ τρυφεραὶ ἐκείναι με-

ταξὺ νέων ἐκφράσεις, αἵτινες εἶνε ἀνεκταὶ ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις. Οἱ Ἰάπωνες θεωροῦσι τὸν ἔρωτα ὡς πολὺ ἐπιτραχλὲς πρᾶγμα, καὶ δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν οὕτως ἀσυστόλως ἐκδηλῶσιν αὐτοῦ ἐπὶ παρουσίᾳ φίλων καὶ συγγενῶν. Εἰς τοῦτου δ' ἔπεται ὅτι σπανίως ἐν Ἰαπωνίᾳ ὁ γάμος εἶνε καρπὸς ἀμοιβαίας συμπαιθείας· μᾶλλον δ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θεωρεῖται ὑπόθεσις, ἥς τὴν φροντίδα ἔχουσιν αἱ οἰκογένειαι, καὶ τὸ παράδοξον εἶνε ὅτι μ' ὅλα ταῦτα ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναρμόστων ἢ δυστυχῶν ἀνδρογύνων εἶνε πολὺ μικρότερος ἐν Ἰαπωνίᾳ, ἢ ἐν Ἀμερικῇ, ὅπου ἐν τούτοις ὁ γάμος εἶνε πάντοτε προτὴν μακρῆς σχέσεως καὶ ἀμοιβαίου ἔρωτος.

Π*.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Μεταξὺ δύο περιπατητικῶν τῶν Πατησίων. Παρέρχονται πρὸ αὐτῶν οἱ γνώριμοι Α. καὶ Β.
— Πῶς σοὺ φαίνεται ὁ Α ;
— Καλὸς νέος.
— Καὶ ὁ Β ;
— Ὁ! ὅσο γι' αὐτὸν, τὸ πρᾶγμα ἀλλάζει.
— Καὶ τί κακὸ τοῦ βρίσκεις ;
— Ἐχει ἐλαττώματα πολλὰ, ἀλλὰ τὰ κρύπτει.
— Σὰν τί ἐλαττώματα ;
— Μὰ πῶς θες νὰ τὰ ξεύρω, ἀφοῦ τὰ κρύπτει !

* *

Κατὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συμβολαίου τῶν γάμων.
Ὁ μελλονυμφος εἶνε ὠραῖος νεανίας εἰκοσιπενταετής, ἡ δὲ νέα τέρας σωστόν.

Τὸ συμβόλαιον ἀναγινώσκεται, ὑπογράφεται.
— Δότε τὴν προῖκα, λέγει ὁ πατὴρ τῆς νέας πρὸς τὸν συμβολαιογράφον.

Οὗτος καταθέτει ἐπὶ τῆς τραπέζης πολλὰς δέσμας τραπέζικων γραμματίων, ἐνῶ δὲ στρέφεται πρὸς τὸν γαμβρὸν, διὰ νὰ τῷ εἴπῃ—«Ὅρισε τὴν προῖκα», οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ πίπτουσι κατὰ τύχην εἰς τὸ πρόσωπον τῆς νέας, συγχύζεται καὶ λέγει·

— Κύριε, ἰδοὺ ἡ ἀποζημίωσις !

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * Ἡ κυβέρνησις ἐνός ἔθνους εἶνε ἀντανάκλασις τοῦ χαρακτῆρος τῶν συγκροτούντων αὐτό. Ἐὰν μὲν προπορεύεται τοῦ λαοῦ, καταδιβάζεται ἐξ ἀνάγκης εἰς τὴν θέσιν εἰς ἣν οὗτος εὐρίσκεται· ἐὰν δὲ ὀπισθοδρομῇ, ἀναδιβάζεται προῖντος τοῦ χρόνου μέχρις αὐτῆς.

* * Κάκιστον πρᾶγμα εἶνε ὁ φθόνος· ἔχει ὅμως καὶ τι καλόν, ὅτι κατατῆκε τοῦ φθονεροῦ τὰ ὄμματα καὶ τὴν καρδίαν.

* * Ἡ καρδία τοῦ ἀχαρίστου ἀνθρώπου ὁμοι-

άζει μὲ ἔρημον ἀπλήστως πίνουσιν τὴν οὐρανόθεν πίπτουσιν βροχὴν, χωρὶς οὐδὲν νὰ παράγῃ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

«Επὶ τῇ εἰσόδῳ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἰς Ἀδριανούπολιν, ἡ ἐπίσημος ἐψάλλη ἐν τῷ μεταπολιτικῷ ναῷ, ἱερουργούντων πέντε ἀρχιερέων καὶ παρισταμένου ἀπείρου πλήθους λαοῦ, τοῦ στρατηγοῦ καὶ ἀξιωματικῶν, μεθ' ἧν οἱ παρασταθέντες ἐδέχθησαν ἀναψυκτικὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Μητροπολίτου. Ἐνταῦθα ἡ διευθύντρια τοῦ παρθενωγαγείου ὠδήγησε τὰς μαθητρίδας, μία δ' αὐτῶν, δεκαετίς μόλις, ἐν μέσῳ ἀληθοῦς συγκινήσεως, ἀπήγγειλε τοὺς ἑξῆς στίχους·

Ἔλεγα ἔς τὴν προσευχὴν μου : Ἡ ὠραία Θεσσαλία
Ἐντροπιασμένη, σκληρωμένη τόσα χρόνια στὴ δουλεία
Περιμένει ν' ἀνατεῖλῃ ἡ χαρμύσωνος ἡμέρα
Νὰ πετάξῃ τὸν ζυγὸν τῆς καὶ σὺν πρώτῃ ἐλευθερίᾳ
Ν' ἀγκαλιάσῃ φιλοστόργως τὰ παιδιὰ τὰ σκληρωμένα
Μὲ σημαίαν εἰς τὸ χεῖρ καὶ ὑψόσῃ τὸν αὐχέναν.
Ἔσκυψ' ὁ Θεὸς τ' αὐτὶ τοῦ κ' ἤκουσε τὴν προσευχὴν μου,
Γιατὶ πλέον ἐβάρηθ' νὰ πληγώσῃ τὴν ψυχὴν μου
Φόνοι, ὕβρεις, ἀτιμίας, ἀρπαγαὶ καὶ ἀδικίαι.

Κ' ἔγραψε μὲ ἄσπρη πένα :
«Τὰ παιδιὰ τῆς Θεσσαλίας
"Ὅπου εἶνε σκληρωμένα
"Ἀπαλλάττω τῆς δουλείας».

Χαίρει Ἑλληνικὴ σημαία μὲ τὸ σύμβολον τὸ θεῖον,
Εὐλαβῶς σοι προσκυνούμεν τοῦ Στρυτοῦ σου τὸ σημεῖον.
Στρατηγούς, στρατὸν, σημαίαν χαίρετιζομεν τὰ τρία
Καὶ ἡ Πατρίς μαζὺ φωνάζει «Ζήτω ἡ ἐλευθερία».

«Κατ' ἐπίσημον ἔκθεσιν, ὑπάρχουσι νῦν ἀνὰ τὴν ὑφήλιον 4000 χαρτοποιεῖα, μεταχειριζόμενα ὡς πρώτας ὕλας ῥάκη, ἄχυρα, χόρτα κτλ. Ἐν Σινικῇ καὶ Ἰαπωνίᾳ ὁ χάρτης κατασκευάζεται ἐκ φύλλων ὀρυζίου. Πάντα τὰ χαρτοποιεῖα ὁμοῦ παράγουσι κατ' ἔτος χάρτην ἔχοντα βάρος ἐνός δισεκατομυρίου χιλιογράμμων καὶ ἐπιφάνειαν 40 δισεκατομ. τετραγ. μέτρων, σχεδὸν ὅσην ἡ Ἑλβετία καὶ ἡ Δανία ὁμοῦ. Μόνος δ' εἰς ἐκτύπωσιν βιβλίων καταναλισκόμενος κατ' ἔτος χάρτης ἡ δύνατο νὰ καλύψῃ τέσσαρας μεγάλους γαλλικοὺς νομούς. Ὁ χάρτης, ὅν δαπανῶσι καθ' ἐκάστην αἱ ἐφημερίδες, ὅα ἤρκει ὅπως καλύψῃ ἐπιφάνειαν τετραπλασίαν τῆς τῶν Παρισίων.

«Ὁ βασιλεὺς τῶν Βέλγων ὥρισε βραβεῖον ἐξ 25,000 φράγκων ἀπονεμηθησόμενον τῷ 1882 εἰς τὴν συγγραφὴν, ἥτις θέλει περιλάβῃ τὰς καλλίστας καὶ προχειροτάτας μεθόδους πρὸς προμήθειαν εἰς τὰς μεγάλας πόλεις ἀφθόνου καὶ καλοῦ ποσίμου ὕδατος.

«Τὴν 15 Αὐγούστου ἐδεικνύετο ἐν τῷ κήπῳ τῶν Βερσαλλιῶν πορτοκαλλέα, ἥτις κατ' αὐθιγὰς εἰδήσεις ἐκείνην τὴν ἡμέραν συνεπλήρου τὴν ἡλικίαν τετρακοσίων ἐτῶν. Διατηρεῖται δ' ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ ἀνθεῖ τακτικῶς.

Εἰς ἈΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

ΑΘΗΝΗΣ. — ΤΗΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΘΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΕΜΟΝΟΙΑΣ».